درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌ولك» غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամաշօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

20 ՓԱՐԱ 20

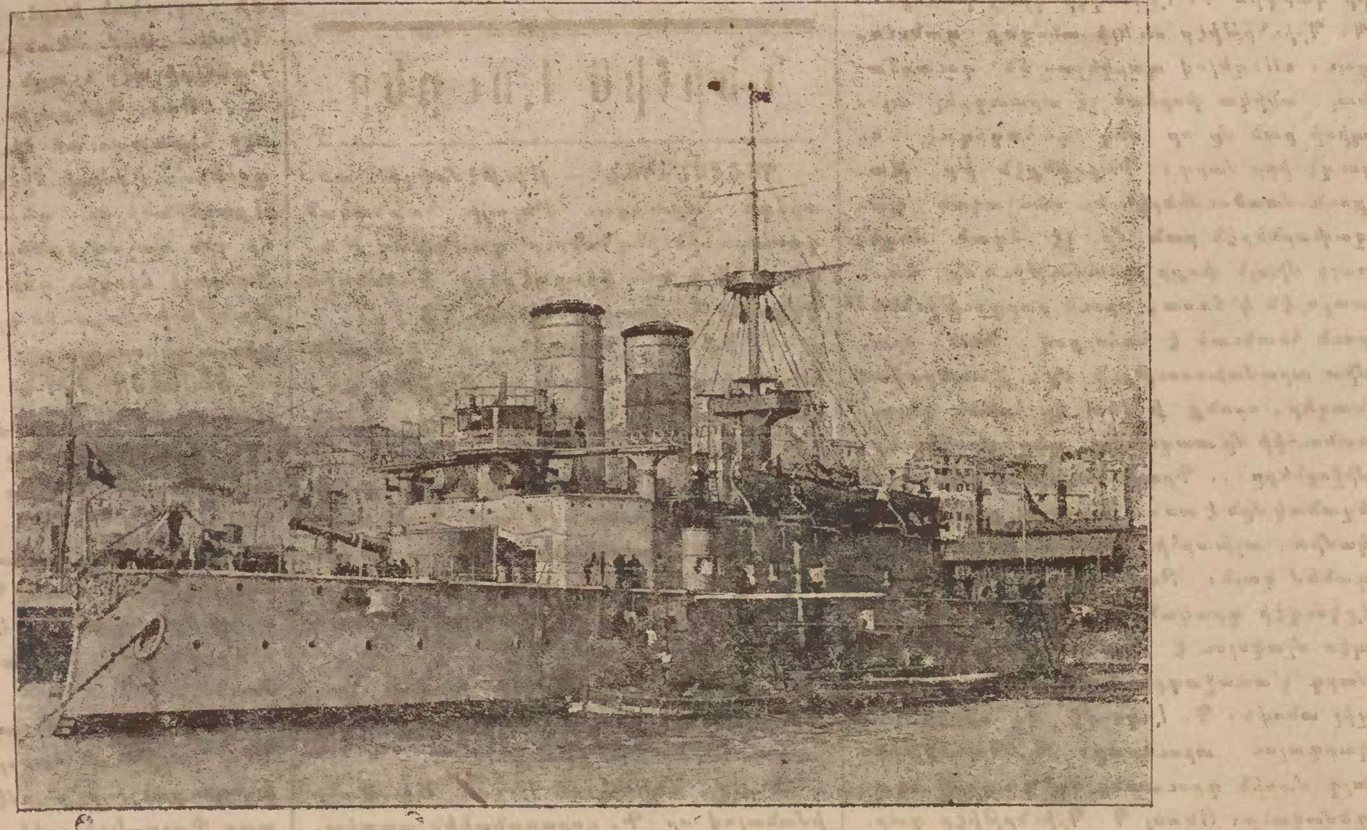

‘ՄԵՍՈՒՏԻԷ, ԶՐԱՀԱՍԻՈՐԸ
ՆՈՐՈԳՈՒԱԾ ՃԷՆՈՎԱՅԻ ԱՆՍԱԼՏՕ ՆԱՒԱԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տոքթ. Տաղաւարեան էֆ.ի ամենէն մասնագիտական գործերէն մէկը՝ Մանրէաբանութիւնը, այս օրերս հրապարակ ելաւ Թուրքերէն կոկիկ թարգմանութեամբ մը՝ զոր կատարած է Տոքթ. Յովհաննէս էֆ. Ոսկեան։

Այդ գործը՝ մեր մէջ պակաս մը կը լեցնէր. Թուրք թերթերն իսկ՝ որոնք շատ գնահատելից տողերով ողջունեցին գործին հրատարակութիւնը, մասնաւորաբար այդ առանձնակէտը կը շեշտեն, յայտնելով նոյն ատեն կարեւորութիւնը այն գիտութեան՝ զոր Տոքթ. Տաղաւարեան էֆ. յաջողած է ներկայացնել այնքա՛ն պարզ ու դիւրըմբռնելի եղանակով մը։

Հիւանդանոցին համակրելի բժշկապետը՝ Բարիզի Բասթէօռեան Հաստատութենէն վկայուած մանրէաբան մըն է, եւ գոնէ մեր Պոլիս գտնուող բժիշկներուն մէջ չենք կրնար յիշել ուրիշ մըն ալ՝ որ իրեն բուն գործ ըրած ըլլայ ժամանակ եւ աշխատութիւն թափելով հետամուտ ըլլալու գիտութեան մը՝ որ այնքան մեծ դեր մը կը խաղայ այսօր մարդկութեան ճակատագրին մէջ։ Չեմ ըսեր թէ բոլորովին կարեւորութիւն չեն տար այդ գիտութեան, բայց վերջապէս ո՛րքա՛ն բան է բժշկութեան դասերու հետ ուսանուած մանրէաբանութիւնը, ուրիշ բան է նոյն ինքն Բասթէօռեան Հաստատութեան մէջ սորվուելիք մանրէաբանութիւնը։

Այլապէս՝ բժշկական Ակադեմիա մը, համալսարան մը, եւ ուրիշ այս կարգի բազմաթիւ հաստատութիւններ ունեցող Ֆրանսական ժողովուրդը ի՛նչ պէտք պիտի ունենար պահելու եւ զօրացնելու այդ մանրէաբանական հաստատութիւնը, ուրկէ այնքան բարիքներ բխեցան մարդկութեան համար, եւ պիտի բղխին ալ անշուշտ ասկէ վերջ։ Դեռ քանի մը ամիս առաջ էր որ մարդկութիւնը բզքտող ամենէն զարհուրելի եւ ճիւաղային ախտերէն մէկուն՝ սիֆիլիզին դարմանը հետապնդող փորձերու եւ յայտնութեանց լուրերը տարածուեցան բովանդակ աշխարհի մէջ. այդ փորձերը՝ դարձեալ Բասթէօռեան հաստատութեան մէջ կատարուած էին։

* *

Ապահովաբար Տոքթ. Տաղաւարեանի չափ հմուտ եւ աշխատող բժիշկներ ունինք, բայց ի՛նչ օգուտ հմտութենէ մը որ չի յայտնուիր, որ ժողովուրդին մատչելի չըլլար։ Այնչա՛փ համբաւաւոր բժիշկներ եւ մասնագէտներ՝ ժողովուրդը միմիայն այցեգիրներէն քանակութիւնը գիտէ, ուրիշ ոչինչ։ Մինչդեռ Տոքթ. Տաղաւարեան, քանի տարի մը կայ որ ուղղակի ժողովուրդին համար կը գրէ, ուղղակի ժողովուրդին համար կ'աշխատի, զգուշացնելով զայն բոլոր այն հիւանդութիւններէն՝ որոնց մարդիկ ենթակայ կ'ըլլան ուղղակի իրենց անփութութեան կամ անխոհեմութեան պատճառաւ, դարմաններ ցոյց տալով անխուսափելի հիւանդութիւններու դէմ, համաճարակներու առթիւ ձեռք առնուելիք միջոցները յայտնելով, մէկ խօսքով ժողովուրդին ձեռքը յանձնելով բանալիները այն թանկագին, գրեթէ նախախնամական գիտութեան՝ որ առողջաբանութիւն կը կոչուի։

Ինք է որ առաջին անգամ ըլլալով գիտութիւնները ժողովրդականացնելու ամենէն լուրջ փորձը ըրաւ մեր մէջ, հրատարակելով Գիտական Շարժումը, հանդէս մը՝ որուն յիշատակը չէ մոռցուած այնքան ատենէ ի վեր, եւ որ ժողովուրդին ամենէն մեծ պէտքերէն մէկը կը հոգայ։ Ինք է դարձեալ որ ամենէն խնամուած ու բազմակողմանի առողջապահութեան հատոր մը հրատարակեց, հատոր մը՝ որուն իբր դասագիրք գործածութիւնն իսկ արտօնուած է Օսմանեան Տէրութեան կողմէ, ինք է որ ծննդական գործարաններու, սաղմնախօսութեան, տիեզերաբանութեան, Տարուինականութեան, բնական պատմութեան վերաբերեալ այնչա՛փ ժողովրդային գիրքեր հրատարակութեան յանձնեց, մասնաւորաբար սա վերջին մէկ քանի տարիներու ընթացքին մէջ։ Ու տակաւին այնչա՛փ գործեր ունի զորս չեմ յիշեր։

Ասոնք՝ շահու հետապնդման համար կատարուած աշխատութիւններ չեն, եթէ ըլլային ալ՝ կրկին ոչ ոք բան մը կրնար ըսել։ Տոքթ. Տաղաւարեան՝ ամէն բանէ աւելի գիտութեան սէրը ունեցող մարդ մըն է. գիրքը կը հրատարակէ՝ որպէս զի ամէն մարդ օգտուի անկէ, առանց նկատի առնելու սա ճակատագրական պարագան՝ թէ այդ տեսակ գործեր՝ որչա՛փ ալ մեծ ընդունելութիւն մը գտնեն, մեր մէջ նոյն իսկ իրենց համար եղած ծախքն ալ չեն գոցեր։ Այս պարագան՝ որ պարզապէս յուսահատեցուցիչ բան մըն է, իրեն համար բնաւ կարեւորութիւն չունի. շահի՛ կը գրէ. վնա՛ս՝ կրկին կը գրէ։ Այսօր սաղմնաբանութիւն, վաղը տիեզերագրութիւն, ուրիշ օր մը մանրէաբանութիւն եւ կամ զատ բուսաբանական գործ մը։ Այնչա՛փ տարի է կը տեսնեմ զինքը, տակաւին օր մը պարապ չեմ գտած։ Ո՛վ գիտէ ի՛նչ նոր աշխատասիրութեան մը պատրաստութեամբ զբաղած է այս միջոցիս։

Աշխատող մարդու լաւագոյն տիպարներէն մէկն է մեր մէջ։ Եւ այնչա՛փ ալ քիչ ունինք այդ տիպարներէն՝ որ աւելորդ գործ մը ըրած չենք ըլլար առիթը ներկայացած ատեն իր նշանակութիւնը շեշտելու։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

(Թղթակցութիւն «ԱՐԵՒԵԼՔ»ի

Ընտրութիւն Գաւառական Ժողովի համեմատականի մնացած մէկ անդամին.— Թեմական ընտրութիւններ.— Թեմերու նոր բաշխումը.— Թեմօրէից անտարբերութիւնը.— Անոնց ընտրութեան եղանակը։

ԻԶՄԻՐ, 17 ապրիլ

Երէկ, կիրակի, Առաջնորդարանին մէջ տեղի ունեցաւ ընտրութիւնը համեմատականի մնացած նորընտիր Գաւառական Ժողովին մէկ անդամին. մինչեւ առաւօտեան ժամը 11 քուէները ընդունուելով ճիշդ 11ին քուէատուփը բացուեցաւ ի ներկայութեան Առաջնորդ. Փոխանորդ Հօր եւ ընտրողական Ժողովէն Տէրեան Երուանդ, Իփլիքճեան Յարութիւն, դիւանապետ Թօքաթլեան Սահակ, Պալապանեան Սարգիս եւ Առաջնորդարանի գրագիր Փանիկեան Նշան էֆ.ներու։ Փոխանորդ Հայրը սկսաւ ընթերցումը քուէներուն, որոնց մեծամասնութիւնը կեդրոնացաւ յանձին Սիմոնեան Մեսրոպ էֆէնտիի։

* *

Աքշէհիր՝ որ ասկէ առաջ Իզմիրի իրաւասութեան տակ էր, վերջին օրերս Պատրիարքարանէն առնուած տեղեկագրի մը վրայ՝ հասկցուեցաւ թէ այդ քաղաքը Գոնիայի անցած ըլլալով Իզմիրի վերաբերելէ դադրած է։

Այս հաշուով Ն. կաւ. անդամ աւելցած են զորս տեղւոյս Վիճակաւորութիւնը իր վերջին նստին մէջ յայտնեց այն բոլոր Թեմերուն, որոնք ուրիշ Թեմի հետ միացեալ կ'ընտրէին իրենց ներկայացուցիչը։ Այս կարգադրութիւնը սա արդիւնքը տալ բերաւ թէ Դ. քաղաքն եւ Աքսար որ ասկէ առաջ միացեալ կ'ընտրէին, հիմակ զատ զատ պիտի ընտրեն. նոյնպէս, Վերին Մագնիսա եւ Քասապա։

Վիճակաւորութեան վերջին նիստին մէջ Թեմերու բաշխումը հետեւեալ կերպով տնօրինուեցաւ. մէկ մէկ անդամ պիտի ընտրեն Վարի Մագնիսա, Վերին Մագնիսա, Քասապա, Աքսար, Քրքաղաճ, Քընըք, Պերգամա Մենեմէնի հետ, Խօսէմի Պալամուտի հետ, Այտըն Պօզտօղանի եւ Սէօքէի հետ։ Քահանայ անդամներ՝ 5, աշխարհական անդամներ՝ 20, ամբողջ թիւը Գաւառական Ժողովի 35, որոնք պիտի ընտրեն Առաջնորդը Իզմիրի Վիճակաւ։ Դժուար. շատ դժուար հարց։

* *

Թեմերու հրահանգը, որ պիտի երթայ վաղը կամ միւս օր հաւաքական ընտրելեաց ձայնով, կը յուսանք եւ կը սպասենք որ Թեմ. Խորհուրդները օր առաջ պիտի փութացնեն իրենց ընտրութիւնը եւ տեղեկագրեն Իզմիր՝ չձգձգելու համար Գաւառական Ժողովի Պատրիարքարանէն վաւերացման կարեւոր պէտքը։

Թեմերը քիչ մը պարտազանց են այս մասին, եւ անտարբեր։ Եղած է որ ասկէ առանձնակ տարիներ առաջ տեղւոյս Առաջնորդարանէն նմանօրինակ ընտրութեան մը առթիւ ղրկուած հրահանգները կրկնուած, երրորդուած եւ չորրորդուած են եւ ամիսներ երկար ամիսներ յետոյ, այնպիսի պատասխան մը ղրկած են, որուն չեմ կարծեր որ Իզմիրի Թեմերէն զատ ուրիշ Թեմեր ալ այդ օրինակին հետեւած ըլլան։

Ահա պատճէնը երկու Թեմօրէից պաշտօնական նամակներուն զորս նոյնութեամբ քաղած եմ տեղւոյս դիւանատունէն։

Գերապատիւ Սրբազան Հայր,

... Թուագրեալ նամակնիդ առացած ենք. մեր ընտրելին ... էֆ. ... եանն է ... վեասկլամ ...

Ատենադպիր
..., եան

Ատենապետ
... եան

(Կնիք)

Մարդիկը բարկացեր են ալ. եւ այդ նամակը գրելու առթիւ իրենց որոշումը կ'երեւայ գինետան մը մէջ առած են հետեւեալ խորհրդակցութեամբ.

—Գէօրգ աղա, Իզմիրէն եկած նամակը կիտե՛ս։

—Ի՞նչ նամակ պէ։

—Առաջնորդարանէն

—Ի՞նչ կ'ըսէ կոր քի։

—Անդամ ընտրել պէտք ենք եղեր։

—Աստամ սէնտէ իչինէ պաքսա՞ն... էլլե՛ք։

—Ան ու անմահութիւն, քի՛մ ալլար պէ։

—Մօ Մարտի՛կ քէհ մը մեզէ պի՛ր։

—Հապա ո՞վ խմենք։

—Մօ քիմ սալլար նամակը։ Պոլսա տէրտ չունի՞ս աղբա՛ր։

—Ա՛ս տիւզը ճիյէրս էրեց։

—Աֆ կ'ընեն խալքը տիւզ է։

—Էյ, նէ եարաճաղըզ։

—Ի՞նչ պիտի ընենք քի, տար ալ մենծ պա՛ն է քի, սա մեր Կիրակոսը կ'ընտրենք կ'ըլլի. վեասկլամ։

—Ե՛ հայտէ էօլլէ օլսուն... էլլէք։

Որոշումը առնուած է եւ վերոյիշեալ նամակով Կիրակոսը Գաւառ. Ժողովի անդամ ներկայացուցած է։

ԱՏՈՄ

ՕՐՈՒԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ

Պոլսոյ աղջիկը շատ բարդ արարած մըն է որ իր եւրոպացի քոյրերուն բաւական կը նմանի։ Ճերմակ գոյնով, խորագիտութեամբ մաքրուած պէս, ակար աչքերով սքօղուած արտեւանունքներու չունքէն, ո՛չ թէ համեստութենէն, այլ Բարիզուհիի մը վայելչութիւնը, Անգլուհիի մը, Ամերիկուհիի մը ազատ քալուածքը։ Ուսում՝ քանի մը հատին քով. զարգացած երեւնալ՝ ամենուն քով։

Կենդանի համայնագիտարաններ չեն անոնք։ Եւ իրաւունք ալ ունին։ Բայց անոնք գիտեն քանի մը լեզուներով փոխանակել իրենց ուղեղին ծնած փոքրիկ, այլ սիրուն գաղափարները։

Ամէն երկրի կանանց պէս դաշնակ կը զարնեն, բաւական՝ երիտասարդներու փաղաքշող գովեստները ընդունելու համար։

Երազկոտ է, ամէն երկրի աղջկանց երազին պէս, սիրուն ամուսինի մը հետ ամուսնանալ. յանցանքը անոնցը չէ՝ եթէ սիրուն ամուսինները միակ տեսակը, իրենց Բերային մէջ, դեռապատանի կցորդներու ձեւով կը ներկայանայ։ Անոնք միայն կը յարմարին իրենց վարուելակերպով եւ հագուստին կարուածքով՝ կապոյտ երկինքներու մէջ տեսնուած գաղափարականներուն։ Եթէ անոնք պարահանդէսներու սիրահարներ են, պատճառը սա է որ հո՛ն միայն կը գտնեն իրենց երազած նշանածները։

Դպրոցէն ելլելնուն՝ ինքզինքնին կը նուիրեն անփոփոխ կեանքի մը, որ է լաւ հագուած ըլլալ, բազմակայ կիները բամբասել, պարել եւ պարապ նստիլ։ Բայց յանցանքը իրե՞նցն է։

Արեւելքցի աղջիկները կը սիրեն շատախօսութիւնը։ Ահա նմանութիւն մըն ալ իրենց օտարազգի քոյրերուն հետ։

Հիւրասենեակները կը լեցնեն իրենց մանր պաշտաւքներով, բացագանչութիւններով, Ֆրու-Ֆրուով եւ անուշահոտութիւններով։ Բայց գիտէ՞ք թէ ասիկա շատ հաճելի բան մըն է, եւ այրերը անիրաւաբար պիտի գանգատէին։

Զանոնք կը մեղադրեն նաեւ թէ իրենց մօրաքոյրներուն պէս թեթեւ են, թէ կը սիրաբանեն աւելի համեղաւ քան թէ չափաւորութեամբ։ Բայց ո՞ւր է այն երկիրը ուր գեղատի աղջիկները չեն սիրաբաներ, Ի. Դարու սկիզբը։

Գիտէ՛ք նաեւ թէ անոնց մէջ ամէն ճաշակի համար ալ կայ։ Ասոնք որ կը սիրեն ուրիշ տեսակ աղջիկներ, լուրջ բայց շնորհազուրկ, ուսեալ՝ այլ ոչ իմաստակ, ելեկտրի տեսակ չափազանցութեան, այսպիսիները թող միայն շուրջերնին փնտռեն։ Ասոնց մեծ աշխատանքի պիտի կրնան գտնել, նոյն իսկ Բերայի մէջ. միայն թէ ամէն բա՛նի մէջ յստակատեսութիւն պէտք է։

Ուստի, պարոններ ընտրեցէք։ Ձեր աչքերնիդ սպասողներուն երկնցուցէք։ Անոնք ուրիշ բան չեն ուզեր եթէ ոչ ձեր երջանկութիւնը չինել, եւ ձեզի արժանի են։

Սա ալ կայ որ դուք անոնց արժանի՞ էք միթէ։

(Սրամպուլ) Թարգմ. Ա. Մ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

(ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ)

Երբեք բան մը չկայ այնքան փոփոխական որքան քաղաքականութիւնը։ Քաղաքականութեան այս անսահման փոփոխականութեան ապացոյց մը եթէ պէտք էր երբեք, ահա Ֆրանսայի մերձեցումը Անգլիոյ եւ Իտալիոյ դիմաց մը Ֆրանսայի. երկու երեւոյթներ՝ որոնք ցայտուն կերպով վեր հանեցին սա իրողութիւնը թէ քաղաքականութիւնը շահուն ետեւէն կը պտտի։

Իսկ թէ ի՛նչ շահ ունեցաւ Ֆրանսա համաձայնելով Անգլիոյ հետ եւ Իտալիան մօտեցնելով Ֆրանսայի, բաղդատելն անգամ աւելորդ է, այնքան բացայայտ են արդէն։ Եւ այդ շահերուն ամենէն գլխաւորը միայն յիշած ըլլալու համար, ըսենք թէ Ֆրանսա բարեկամանալով Անգլիոյ՝ ազատ եղաւ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմին մէջ իր դաշնակից Ռուսիոյ օգնելու հարկէն, առանց նուազեցնելու միջազգային քաղաքականութեանց մէջ իր ունեցած ազդեցիկ դիրքն ու կարեւորութիւնը եւ ընդհակառակը Անգլիոյ բարեկամութեանը շնորհիւ ալ աւելի զօրացընելով զայն։

Նոյնպէս Իտալիա մեծ առաւելութիւններ ունեցաւ Ֆրանսայի յարելով. գէթ նախ իր ելմտական վարկը բարձրացաւ։ Երկրորդ՝ իր կարեւորութիւնը աւելի շեշտուեցաւ քաղաքական աշխարհին մէջ, դարձած ըլլալով կերպով մը Եւրոպայի personna grata, զի Իտալիա իր նոր քաղաքագիտութեանը շնորհիւ հաւասարապէս դարպաս կ'ընդունի հիմա Անգլիայէն, որուն ամենէն սերտ ու տե՛ւ, կեղծ բարեկամն է, ինչպէս ան ալ իրեն, եւ Ֆրանսայէն ու Ռուսիոյ Զինակցութենէն, որոնք իրարու հետ կը մրցին, զանիկա գրաւելու համար, իսկ անիկա կ'ըսէ «Ուրեմն ո՛ր քովն է, սիրտս անո՛րն է»։ Եւ ինքն ալ տես որ երկուքին ալ ուխտը տուած է եւ երկուքը միանգամայն բռնած։

Եւ բոլոր այս դարձուածքներուն մէջ աշխարհի ունեցած գլխաւոր օգուտը սա է որ ընդհանուր խաղաղութիւնը զօրաւորապէս ամրացած է, այնպէս որ բնաւ վախնալու տեղի չկայ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի պատերազմը կրնայ իր սահմաններէն դուրս ելլել եւ տարածուիլ։ Այդ պատերազմն ալ արդէն իր երկրորդ շրջանին մէջ մտաւ։

Բայց գիտելի մէկ կարեւոր բան մ'ալ սա է որ արդի ռուսաճաբոնական պատերազմը միայն զէնքով չէ որ տեղի կ'ունենայ, այլ եւ ելմտական մրցումով։ Առաջ Ռուսները եւ անոնց արձագանգ եղող Բարիզի ու Վիեննայի թերթերը կը յայտարարէին թէ մինչեւ հինգ տարի Ռուսիա կրնայ այս պատերազմը շարունակել առանց արտաքին փոխառութեան մը կարօտ ըլլալու։ Այժմ բնական է թէ ամենէն աւելի արձագանգի դերը կատարողներն են որ կը զարմանան թէ Ռուսիա արտաքին փոխառութեան մը պէտք ունեցաւ հինգ ամիս իսկ չանցած. եւ մինչեւ իսկ կ'ըսուի թէ արդէն կնքուած կամ կնքուելու վրայ է 800 միլիոնի փոխառութիւն մը գանձաթուղթերու վրայ եւ 5 % տոկոսով։

Ելմտական այս պայքարին մէջ Ճաբոն բնաւ արտաքին փոխառութեան չդիմեց եւ դիմելու խօսք ալ չկայ։ Նախ կամաւոր հանգանակութիւն մը կատարեց իր երկրին ներսը որ 20 միլիոն ոսկի արտադրեց։ Ետքայ 30 միլիոնի ներքին փոխառութիւն մը կատարեց, ալ հինգ անգամ ստորագրուեցաւ։ Ըսել է որ եթէ դեռ դրամի պէտք ունենայ, կրնայ դիմել ստորագրութեանց մը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (66)

ԲԻԵՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԳԻՇԱԿԵՐ ՄԱՐԴԸ

Թ.

ԴԻՄԱԿԸ ՎԱՐ Կ'ԻՅՆԱՅ

Արդ, լորտին կտակակատարներուն յարատեւութիւնը՝ ժառանգութեան եկամուտները գործածելու մասին'' Պ. տը Բէրհուարնի մահուընէն յետոյ, կ'ապացուցանէր թէ, այդ կողմէն գէթ, ոեւէ դիմում չէր եղած Անգլիացիին հաւանական ժառանգորդներուն կողմէ։ Հարկ էր եզրակացնել թէ, այդ ժառանգորդները եթէ երբեք կ'ապրէին լորտ Էլուէնի կողմէ պատրաստուած կտակագրին ատեն, ամէնքն ալ կտակակատարէն առաջ մեռած ըլլալու էին։

Այդ ժառանգութիւնը ձեռք անցընելու հրապոյրը — չէր կարելի ուրիշ անուն տալ Պրիւլէի կողմէ ի գործ դրուած առաջակային փորձին, — կը կրկնապատկուէր սա գաղտնակալութեամբ թէ ամուսնութեան կատարումէն յետոյ անցեալը երջանիկ ամուսին պիտի վերաբերէր. իսկ ապագան, մինչ իրը պիտի ըլլար, ժառանգորդներու երեւան չըլլալու հաւանականութեան շնորհիւ։

Եթէ երբեք, ընդհակառակը, Պրիւլէ ստուգէ գործեր Բէրհուարն ընտանիքին իմացնելու այդ բարեբեր պայմանին գոյութիւնը, դատաւորները չպիտի վարանէին իրր կտակին յաւելուածը ներկայել զայն։ Այսպէս աւելցող հաւկիթներով հաւը մեռցնելու վտանգին կ'ենթարկուէր Պրիւլէ։ Վտանգէ աւելի բան մըն էր անիկա, ստուգութիւն մը, քանի որ անտարակուսելի էր թէ երբ տիկին տը Բէրհուարն ու իր աղջիկը իմանային իրողութիւնը, պիտի բռնադատէին նոտարը՝ իրենց վերադարձնել չգործածուած դրամագլուխը, որուն աւանդապահն էր ան։

Եթէ տեղի ունենար այդ յայտնութիւնը, տասը տարուան մէջ կառուցուած ամբողջ յարատեւ ճիգերը կորսուած պիտի ըլլային խարդախ նոտարին համար։

Ուստի Պ. Պրիւլէ վայրկեան մը իսկ չկորսնցուց եւ աչքը սեւեռած Պուա տ'Ամուրի վրայ, ամէն ինչ ըրաւ, փութացնելու համար այն վայրկեանը, երբ իր ամենէն սիրելի ցանկութիւնը պիտի իրագործուէր։

Ինչպէս կանխատեսած էր Պ. Պրիւլէ, շաբաթը չվերջացած, կամսուհին նոտարին գրասենեակը փութացած էր, փարատելու համար, եթէ երբեք կարելի էր տակաւին, աղջկանը այն ազնուալի միջադէպին, որուն հանդէպ լռելեայն սպառնալիքներ եղած էին Պ. Պրիւլէի կողմէ։

Տիկին տը Բէրհուարնի այցելութեան նպատակն էր եթէ ոչ Իվօնի համաձայնութիւնը, գէթ յուսայ սկզբնաւորութիւն մը։ Այս լուրը տալէն յետոյ, այրին իր աղջկան խօսքերն ալ առաջ բերաւ, ընդհանրապէս ի նպաստ իրեն դարձուածք մը տալով անոնց։

Պրիւլէ յոխորտագին ձեւով մը ընդունեց կամսուհին. կը սպասէր որ իր ընդդիմութեանց մասին ներողութիւն խնդրէր ան։ Մանաւանդ կը նեղանար Իվօնի անտաշ պատասխանին դէմ եւ չէր ըմբռներ որ մայր մը չկարենայ խօսքը քաշեցնել այդպիսի խնդրի մը մէջ։ Քանի որ որոշած էր Իվօնի հետ ամուսնանալ, հարկ էր որ կատարուէր այդ ամուսնութիւնը։

Ուստի խօսակցութիւնը շատ դժնդակ եղաւ, եթէ ոչ խօսքերու մասին, գէթ նոտարին կողմէ առաջարկուած պայմաններուն պատճառաւ, իր աջակցութիւնը ընծայելու համար կամսուհիին։

Պրիւլէ կ'առաջարկէր տիկին տը Բէրհուարնի այլեւս (խնամի կամ դաշնակից) ըլլալ, այդ բառին ամենէն լայն առումով, որ կրնար բառախաղի մը տեղի տալ։

Ինչպէս կրնար այդ բանը ըլլալ լաւագոյն կերպով, եթէ ոչ Իվօնի հետ ամուսնանալով։

Այս անգամ իր խաղը խաղաց լրբութեամբ, գրեթէ բրտութեամբ, խեղճ եւ յուզուած մայրը կքելով իր բանակցական պայմաններուն տակ։

Եւ երբ այսպէս նուաճեց եւ իր լուծին տակ ճնշեց զայն, այնուհետեւ սկսաւ վեհանձնութիւն ծախել։

— Հաւատացէ՛ք որ ես չպիտի ըլլամ այդ ամուսնութենէն աւելի շահողը, ըսաւ նոտարը բարի յաղթականի շեշտով մը։ Դուք չէք գիտեր թէ ի՛նչ տեսակ մարդ մըն եմ ես եւ ինչ կրնամ ընել։ Աւելի յետոյ պիտի տեսնէք թէ իրաւունք ունիմ, երբ ձեր աղջիկը, այսինքն կինս երջանկացնեմ։ Ամէն օր Աստուած պիտի օրհնէք, ինծի պէս փեսայ մը ունենալնուդ համար։

Խանդավառուած էր Պրիւլէ եւ թող տուաւ որ այդ խանդը զեղու. ուստի ճշմարիտ ներբողական մը հիւսեց ի պատիւ իր անձին։

Տիկին տը Բէրհուարն զարմանքով մտիկ կ'ընէր նոտարին խօսքերուն. իրեն սպառնացող վտանգին ծանրութեան տակ երկար ատենէ ի վեր ակամայ ընդունած էր նոտարին յանդուգն վարմունքը։ Բայց այսօր, նոր կերպարանքով երեւան կուգար Պրիւլէ, ուստի կամսուհին տակաւ կը սկսէր կարծել թէ սխալ գաղափար կազմած էր անոր վրայ։ Տեսակ մը հերոս էր այդ Պրիւլէն, մեծ մարդ մը, կարող՝ ամենաբարձր զգացումները սնուցանելու, ունակ՝ իր հանճարէն եւ գեղանի ու ազնուական աղջկան մը ներշնչած սիրոյն եռանդէն, թէեւ այդ աղջիկը ապերախտ ըլլար, հետեւաբար անկարող՝ իր ամուսնոյն ընծայելու յաջողութեանց լծակը.— այն է դրամը։ Պէտք էր Իվօնի չափ կոյր ու աղջամութենէ զուրկ ըլլալ աղջիկ մը, նմանօրինակ անձ մը իբր ամուսին մերժելու համար, որ կարող էր ամենէն հզօր ճիգերը ընելու։

(Շարունակելի)

նացեալ մասերուն ալ, որոնց դեռ մէկ հինգերորդ մասն առած է։ Արդ պատերազմը ընելու համար երեւելի առաջնորդէ մը ըսած է թէ երեք բան պէտք է. առաջին՝ դրամ, երկրորդ՝ դրամ, երրորդ՝ դարձեալ դրամ։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Պառօն Սուեէմացու Լոնտոնի մէջ.— Ճափոնցի նախկին նախարարի մը յայտարարութիւնները.— Անգլիա եւ Մ. Նահանգները.— Չին։

Թան խմբագրականի մը մէջ հետեւեալը կը գրէ.— «Պառօն Սուեէմացու, որուն ուղեւորութիւնը ծանուցինք աւելի առաջ, երկար ատեն գլխաւոր անդամը եղաւ Ճափոնի մէջ իրարու յաջորդող բազմաթիւ նախարարութեանց։ 1901ին Ներքին գործոց նախարարի պաշտօն կը վարէր։ Ուրեմն իշխանութեան սովորութիւնը ունեցող մարդ մըն է եւ ժամանակ չէ ունեցած անոր կիրառումը։ Այդ պարագաները աւելի շահեկան կ'ընծայեն անցեալ օր Լոնտոնի մէջ անոր ըրած հրապարակային յայտարարութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի խնդրոյն նկատմամբ։ Կարելի չէ ըսել թէ մամուլը եւ հանրութիւնը ցոյցեր ընելու համար օգտուած ըլլան Պառօն Սուեէմացուի հրապարակախօսութենէն, վասն զի հազիւ թէ ծանուցուած էր եւ Քլիւպի մը մէջ տեղի կ'ունենար։ Ներկայ էին Սըր Ճօն Պալֆուր եւ Լորտ Նիւթըն։ Ներկաներուն թիւը բաւական սահմանափակ էր, վասն զի այդ քլիւպին սրահը հանրային վայր մը չէ։ Մէկ բառով՝ Ճափոնի նախկին նախարարին ներկայութիւնը Լոնտոնի մէջ ընդունուած ըլլալ կ'երեւայ, այնպէս ի՛նչպէս պէտք էր ըլլալ՝ այսինքն ակնածութեամբ եւ հետաքրքրութեամբ։ Սակայն ո՛չ հանրային կարծիքը, ո՛չ ընկերութիւնը եւ ոչ ալ իշխանութիւնները այդ դիւրին պատրուակէն օգտուիլ ուզեցին՝ ժողովրդական երեւակայութիւնը գրգռելու եւ Ճափոնի ի նպաստ ու Ռուսիոյ դէմ արծարծելու նախապաշարմանց կամ շահերու գործունէութիւնը։ Արդ, եթէ երեք ամիս ետ երթանք, եթէ նկատողութեան առնենք նոյն ատենի հանրային կարծիքին վիճակը Անգլիոյ մէջ, գէթ ինչպէս կը ցոլացնէր լրագիրներու մեծ մասը, եթէ խորհինք թէ այդ միջոցին ո՛րքան դիւրին էր ճափոնական նախարարին այցելութիւնը ցոյցի մը փոխել, եթէ յիշենք թէ դեռ մէկ քանի շաբաթ առաջ մեր ամէնէն նուազ յոռետես դաշնակները ի՛նչ բանէ կը վախնային, այն ատեն շատ դիւրին պիտի ըլլայ չափել թէ ո՛րքան ճամբայ կտրուած է։ Կարելի է խրատուինք ալ պէտք ունենանք գոհ ըլլալու թէ բնաւ չենք դադրած հանդարտութիւն քարոզելէ, հեռատես սպառնալից երեւոյթներուն։ Պառօն Սուեէմացու, որպէս կ'ըմբռնէր թէ Լոնտոնի մթնոլորտը քանի մը ամիս առաջուանին պէս չէր։ Այդ պատճառով Ծայրագոյն Արեւելքի խնդրոյն համար իր կատարած ուսումնասիրութեան միակ նպատակը եղաւ ցոյց տալ թէ անհրաժեշտ է ամբողջապէս պահպանել անգլօ-ճափոնական համաձայնութիւնը։ Պառօնին կարծիքը այն է որ Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ճափոնի շահերը բացարձակապէս միեւնոյնն են Խաղաղականի մէջ։ Պառօն Սուեէմացու ըսաւ թէ Ռուսիոյ դէմ մղուած պատերազմը, թէեւ Ճափոն իրեն համար կը պատերազմի եւ ոչ թէ ուրիշներուն, անգլօ-ամերիկեան յանձնառութեան մը գործադրութիւնն է, վասն զի, յարեց Պառօնը, եթէ ուրիշ տէրութիւն մը գրաւէ Չինաց հիւսիսային կողմը, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ Անգլիոյ շահերը պիտի անհետանան։ Այդ ըսուածները հաւանական ըլլալու համար ապացոյցները միայն կը պակսին, ինչպէս նաեւ թէքինը դրուելու ենթադրութիւն մը։ Պարոն Սուեէմացու, սակայն, բացարձակապէս կը խօսի Չինաց մասին եւ իր յայտարարութիւնները, որոնք կ'ուզեն ապահովել ըլլալ անգլիական ականջներու, արժանի են ուշադրութեան առնելու։ Պառօնը ըսաւ թէ Չին գեղեցիկ երկիր մըն է եւ ամէնչափ գեղեցիկ շահատաններ կ'ընծայէ, բայց Չինաց եւ Ճափոնի համար անկարելի է իրարու խառնուիլ։ Վերջապէս, ահաւասիկ վերջին հաւաստիք մը Ճափոնի դիւրարարոյ ու ամուրութեանց.— Պառօնը կ'ըսէ թէ Ճափոն ինչպէս չուզեր զրկուիլ միւս տէրութեանց բարեկամութենէն, այնպէս ալ չի կրնար նախանձիլ երբ Անգլիա լաւ յարաբերութիւններ կ'ունենայ ուրիշ ժողովուրդներու հետ։ Ուրեմն Ճափոնի նախկին նախարարը վստահ է թէ անգլօ-ճափոնական համաձայնութիւնը, որ հինգ տարուան համար կնքուած է, այդ պայմանաժամէն ետքը պիտի նորոգուի։ Պարոն Սուեէմացու կրնայ լաւ գուշակ մը եղած ըլլալ. սակայն երբ խիստ շատ առաջ կ'ուզուի յիշեցնել դաշնակիցի մը թէ իրմէ ի՛նչ կը սպասուի, աւելի ցոյց կուտայ թէ անվերապահ վստահութիւն չկայ անոր ապագայ ընթացքին մասին։ Պառօն Սուեէմացուի ընթացքը ու լեզուն շատ պատշաճ պիտի ըլլային, եթէ զինքն հիւրընկալողներուն ընթացքն ու լեզուն ալ այնպէս ըլլար, բայց եթէ մօտէն դիտուի, այդ պատշաճութիւնն ալ ժամանակին մէկ նշանն է։»

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ճափոնի զէնքերը.— Ճափոն եւ Մաքարով ծովակալը.— Ռուսիա մարտանաւ կը գնէ.— Քուրոպաթքին զօրավարին դագաղը.— Մաքարով ծովակալին ուրուականը.— Մաքարով ծովակալին քոյրը.— Ռուս նաւազներու քաջագործութիւնը։

Ճափոնի բանակը, որ հիմա Ռուսերուն դէմ կը գործէ, խարազնկէցներ ալ ունի։ Ա. եւ Բ. զօրաբաժիններու իւրաքանչիւրը ունին տասներկուքական խարազնկէց։ Թնդանօթներու մասին տեղեկութիւն ունենալը դժուար է։ Սա միայն յայտնի է թէ թնդանօթներու եւ իրեղէններու պահեստները տարի մը առաջ լեցուցուած են գաղտնի կերպով։ Արհեստագործարաններ չինած նմոյշին համաձայն պատրաստուած թնդանօթներ չինուած են՝ թեթեւ ու դիւրաշարժ. նոյն դրութեամբ յետնային հարիւր քառասուներկու թնդանօթներ ալ ունին։ Հետեւակներուն զէնքն է Մուրաթա հրացանը, որուն ընդունարանը հինգ փամփուշտ կը պարունակէ. երեք քիլօ կը կշռէ եւ արագութիւնն է 725 մէթր։

—Ճափոնի նախնեաց քաղաքը պատուեց Մաքարով ծովակալին յիշատակը եւ այն սպաներուն ու նաւաստիներուն որոնք մեռան Բեդրոբաւլովսքի աղէտին առթիւ։ Այդ առթիւ հետաքրքրական արարողութիւն մը կատարուեցաւ։ Գիշերուան մթութեան մէջ, մեռելական քայլերգներու տխուր շեշտերովը, թափօր մը կազմուեցաւ. դրօշներ կը տարուէին, որոնց վրայ սա արձանագրութիւնը կար.—«Մեծապէս կ'ողբանք Մաքարով ծովակալին մահը»։ Կիսասառերուն մէջ կը ցոլար հազարէ աւելի լապտերներու խորհրդաւոր ու դողդոջուն լոյսը. այդ լապտերներուն իւրաքանչիւրը կը խորհրդանիշէ մեռելի մը հոգին, թշնամիին մէկ հոգին զոր կ'ողբային երկիւղածութեամբ։

—Բեդերսպուրկէն ուղղուած հեռագիր մը նայելով՝ զրոյց կայ թէ հարիւր հինգ միլիոն րուպլիի վարկ մը բացուած է չորս յածանաւեր ու քանի մը թորփիլանաւեր գնելու Ֆրանսայէն, երկու յածանաւեր՝ Արժանթինէն եւ երկու փոխադրանաւեր Գերմանիայէն։ Այս վերջինները արդէն Լիպաւա ժամանած են։ Քրոնշթատի մէջ սառոյցները հալած ըլլալով նաւարկութիւնը վերսկսած է։ Բեդերսպուրկի մէջ սասը օրէ ի վեր օդերը լաւ կ'երթան, տաք գարուն մը յուսալի ընծայելով։

—Օտեսայի զինուորական շրջանակներուն մէջ կը պատմուի թէ Քուրոպաթքին զօրավարը, Ծայրագոյն Արեւելք ուղեւորած պահուն, հետը տարեր է դագաղ մը։ Բեդրոբաւլովսքի կայարանին մէջ տեսնուեր է մետաղէ նեղ ու երկայն սնտուկ մը, որուն վրայ գրուած էր.— «Ալեքսի Նիքոլայեւիչ Քուրոպաթքին. հանգիստ իր աճիւններուն»։ Այդ զրոյցը թէեւ տարօրինակ կ'երեւայ, բայց շատերը հաւատ կ'ընծային, վասնզի զօրավարը, պատերազմի դաշտը ուղեւորելէ առաջ, իր կնոջը ըսեր եւ ըսեր է մօտը թէ կարելի է այլեւս չվերադառնայ։

—Քրոնշթատի նաւահանգստին նաւազները, որոնց մէջ Մաքարով ծովակալը մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէր, չեն կրնար գաղափարել թէ ծովակալը մեռած ըլլայ։ Այդ նաւազներուն մէջ առասպել մը ելած է թէ Մաքարով ծովակալը ամէն իրիկուն շրջան մը կը կատարէ՝ տեսնելու համար թէ ամէն բան կարգին է։ Եհրմաք նաւազ մը կը հաւատայ որ զայն տեսած է նաւարանին քարափին վրայ. նաւազը բարեւեր է ծովակալը որ փոխադարձաբար պատասխաներ է։ Մակուկավար մը կը պատմէ թէ գիշեր մը օտարական մը տարեր է իր մակոյկով եւ նաւերուն լոյսին առջեւ ժամանելուն տեսեր է թէ այդ օտարականը Մաքարով ծովակալն է։

—Բինէվիլ Լէօվաք փողոցին համեստ տան մը գետնայարկը կը բնակի խեղճ կին մը՝ ժամանակէն առաջ ծերացած։ Մաքարով ծովակալը մեռնելէն ի վեր արտասուելով կ'անցընէ իր օրերը։ Այդ կինը ծովակալին քոյրն է Տիկին Եղիզաբէթա Օսիփ Թաղսօնով, այրի Թաղսօնով հարիւրապետին։ Յանկարծ մազերը բոլորովին ճերմկցան այն գիշերը երբ իր եղբօրը եղերական վախճանը իմացաւ։ Այդ կինը թէեւ յիսուն տարեկան է, սակայն հիմա եօթանասուն տարեկան կ'երեւայ։ Պատմեց լրագրական թղթակցի մը թէ հեռագիրը առնելէն առաջ գիշերը երկու անգամ երազին մէջ տեսած էր ծովակալը որ կ'ըսէր.— «Պոյթումը նաւին յառաջակողմը պատռեց։ Դեռ կորսուած չեմ, Լիզա, բայց շատ գէշ եմ, շատ գէշ»։ Ծովակալը ամէն ամիս դրամական նպաստ մը կ'ընէր իր քրոջը։ Ծայրագոյն Արեւելք ուղեւորելէ առաջ քիչ մը դրամ ղրկած էր անոր։ Հիմա տիկին Թաղսօնով, այդ օգնութենէն զուրկ ըլլալով, կ'ապրի իբրեւ հարիւրապետի այրի մը իր ունեցած թոշակով։

—Առեւտրական ռուս. շոգենաւ մը՝ Պէքի Ճափոնի ծովին մէջ կ'երթար, երբ ճափոնական յածանաւ մը բռնեց զայն ու գրաւեց. երկու սպաներ եւ վեց զինուորներ դրաւ անոր մէջ, հրամայելով որ իրեն հետեւի մինչեւ ամենէն մօտի նաւահանգիստը։ Ճամբան թանձր մշուշ մը պատեց։ Պէքիի նաւապետը անհամբերութեամբ կը սպասէր այդ տեսակ յարմար առիթի մը։ Իսկոյն իր մարդերը հաւաքեց, կոչ ըրաւ անոնց քաջութեանը. համոզեց զանոնք՝ թող չտալ որ իրենց նաւը գերի տարուի, ժամը յարմար է. յածանաւը չէր երեւեր. պէտք էր ճափոն զինուորները ծովը նետել եւ սպաներն ալ կապել. յետոյ դէպ ի Վլատիվոսթոք երթալ։ Այդպէս ալ եղաւ։ Ռուսերը մէկ վայրկեանի մէջ գործադրեցին նաւապետին հրամանը։ Հետեւեալ օրը Պէքի անվնաս Վլատիվոսթոք ժամանեց, իբրեւ գերի տանելով ճափոնցի երկու սպաները։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնները.— Ֆրանսայի ապահովութիւնները.— Սպանիոյ մամուլը.— Համակրական արտայայտութիւններ.

Բարիզի Թէմբը կ'ըսէ թէ գրեթէ դադրած է այն ջղագրգռութեան թեթեւ տագնապը՝ որուն ենթարկուեցաւ Սպանիա անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը հրատարակուած պահուն։ Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ տրուած ապահովութիւնները եւ Իզապէլլա Թագուհիին դագաղին շուրջը յայտնուած համակրութիւնները նպաստեցին համոզելու Սպանիան թէ Ֆրանսա, Մարոքի նկատմամբ իր հետեւած քաղաքականութեամբը, բնաւ մտադիր չէ վնասել Սպանիոյ այն իրաւունքներուն զորս այնքան ջանքերով եւ զոհողութիւններով ձեռք բերած է։ Մատրիտի լրագիրներուն ամենը կողմէ այդ առթիւ Պ. Մօւրայի դահլիճին դէմ եղած քննադատութիւնները ընդդիմադիրներու արարքը կը կազմեն եւ բնաւ չեն ցոլացներ բարձրագոյն շրջանակներու մէջ տիրող կարծիքը։ Էբոխա որ միշտ նախարարապետէն կը ներշնչուի, այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Քանի անգամներ բողոքեցինք այն ըսուածին դէմ թէ Մարոքի նկատմամբ Ֆրանսայի նոր քաղաքականութիւնը բոլորովին կը վնասէ մեզի. նաեւ յայտարարեցինք թէ անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնները բնաւ չեն վնասեր ո՛չ մեր իրաւունքներուն եւ ոչ ալ մեր սեփականութիւններուն, այլ թէ մեր քաղաքականութիւնը կը դադրի։ 1860էն մինչեւ հիմա մեր քաղաքականութիւնը հիմնուած էր Անգլիոյ ու Ֆրանսայի շահերուն ներհակութեանը վրայ, բայց այդ ներհակութիւնը անհետացաւ։ Մեր առջեւ ալ եւս ֆրանսական ազդեցութիւնը միայն ունինք, վասն զի պատճառ մը չկայ կարծելու որ Գերմանիա եւ Իտալիա պիտի մաքառին անոր դէմ։ Ուրեմն, ի՞նչ պիտի ընենք։ Մեր ունեցածովը միայն պիտի բաւականանանք. կամ պիտի ստիպուինք քիչ կամ շատ մասնակից ըլլալու Ֆրանսայի ձեռք բերածին։ Եթէ մեր ուզածը այդ է, երկիրը պիտի ընէ՞ անհրաժեշտ զոհողութիւնները։» Ասկէ աւելի ճշդութեամբ կարելի չէ պարզել կացութեան իրականութիւնը եւ գործնական քաղաքականութեան մը ծրագիրը։ Բարիզի եւ Մատրիտի միջեւ հիմա յարաբերութիւնները շատ սիրալիր հանգամանք մը ունին։ Պ. Տէլքասէ, Հռոմ ուղեւորելէ առաջ, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարիզի սպանիական դեսպանին հետ։ Միւս կողմէ սպանիական Բէլաեօ մարտանաւին Մարսիլիա ղրկուիլը՝ նախագահ Պ. Լուպէն ողջունելու համար, ցոյց կուտայ որ թէ՛ Մատրիտի եւ թէ Բարիզի մէջ գոյութիւն ունի երկու ազգերուն միջեւ լաւագոյն համաձայնութեան մը փափաքը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻ

Պ. ՌԸՆԷ ՊԱԶԷՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պ. Լըկուվէի յաջորդը.— Պ. Ռընէ Պազէնի ճառը.— Հարիւրամեայի մը հայրը.— Բարիզի ճաղենի մը.— Պ. Պրիւնըթիէր եւ բնապաշտութիւն.— Գրական ճաճ դէպը։

«Պ. Էռնէսթ Լըկուվէ առաջին անգամ ըլլալով Ակադեմի եկած էր 1813 ապրիլ 15ին։ Դաս առած էր Մարի-Անթուանէթի պարի ուսուցիչէն։ Բագիտէր Տըլավինեի կողմէ քաջալերուած էր։» Իր ընդունելութեան ճառը այս բառերով սկսաւ Պ. Ռընէ Պազէն, որ քանի մը օր առաջ իբր յաջորդ ընտրուեցաւ հանգուցեալ Պ. Էռնէսթ Լըկուվէի աթոռին։ Կ'երեւայ թէ Պ. Ռընէ Պազէն լաւ չէ ճանչցած պարի այդ ուսուցիչը։ Ոչ թէ վայելչութենէ զուրկ գտնուելուն համար, քանի որ կանաչ զգեստը այնքան կը վայլէ իրեն։ Պ. Լըկուվէի սաները ամենաթիւն պիտի զգար, տեսնելով որ վեցերորդ թիկնաթոռը գտնուած է այդ փոքրակազմ, թուխ մարդուն կողմէ, երկար պեխերով եւ հազիւ երեսուն տարեկան։ Պ. Ռընէ Պազէն հմտութիւն ունենալն ալ ցոյց կուտայ, խօսելով Բադրիէի վրայ, որ Լըկուվէէն առաջ Ակադեմիի վեցերորդ թիկնաթոռը գրաւած էր։ Բադրիէ բոլորովին մոռցուած փաստաբան մըն է եւ Պասալոյի երկասիրութեանց յառաջաբաններուն մէջ միայն կը յիշուի։ Բադրիէ նշանաւոր եղած է Ակադեմիին անդամ ընտրուելուն առթիւ իր յայտնած շնորհակալութեամբ։ Պ. Ռընէ Պազէն ալ կը փորձէ նոյն բանը ընել։ Սակայն իր շնորհակալութիւնը կարճ եւ նոյն իսկ քիչ մը հեգնական է։ «Ձեր քուէները աչքառու պատիւ մըն են միշտ, անկարելի է չզգալ անոր բոլոր արժէքը, թէ Ակադեմիան կազմող մարդոց տեսակէտով եւ թէ այն պատճառաւ որ մարդ երբ պատուանշանէն դուրս նայի, կը տեսնէ որ շատեր անդամ չեն անոր։» Ամէն ոք կը ժպտի։ Սրահին մէջ անհոգի բազմութիւն մը խռնուած է. նոյն իսկ սանդուխներուն վրայ դիզուած են։ Պ. Ռընէ Պազէն իր ճառը կը շարունակէ չոր շեշտով մը։ Նախ Պ. Լըկուվէի հօրը վրայ կը խօսի։ Ներկաները ինքզինքնին մօտ կը կարծեն Չրնեղեցի պատմութեան։ Պ. Լըկուվէի հօր գրած մէկ քերթուածէն տող մը առաջ բերաւ, որ համբաւաւոր եղած է։ Ահաւասիկ այդ տողը.— «Որդեակ մը այն սեւին աղքերուն առջեւ, որուն կը պարտիս քու մայրդ։» Պ. Պազէն գովասանք ըրաւ այդ բանաստեղծին, յետոյ Պ. Լըկուվէի վրայ ալ նրբօղ հիւսեց, աւելի դրուատելով անոր անձնական քան գրական կեանքը. ըսաւ թէ Պ. Լըկուվէ ընկերական մարդ մը եւ բարի քաղքենի մըն էր, որ քսանըհինգ հատոր արտադրած էր։ Նորընտիր ակադեմականը կը խօսի Լըկուվէի Adrienne Lecouvreur գործին վրայ քննադատելով անոր թատերական արժէքը։ Պ. Ռընէ Պազէն, հակառակ հեզահամբոյր ու պարկեշտ վիպասան մը ըլլալուն, չարաճճի մարդ մը ու քաջաքաղ քննադատ մըն է. ի վերջոյ առաջ բերելով Լըկուվէի ամէնօրեայ կատարած զինավարժութիւնները, կը յիշէ անոր հարիւրամեայ մեռած ըլլալը, բան մը որուն օրինակը քիչ մատենագիրներ տուած են։

Յետոյ առքի ելաւ Պ. Պրիւնըթիէր եւ իր կարգին Պ. Լըկուվէի վրայ խօսեցաւ։ Պ. Պրիւնըթիէր աւելի անողոք գտնուեցաւ։ «Ուզելով պարկեշտ ըլլալ, զուարճանալ, անիկա փորձած չէ արտադրել այնպիսի բան մը որ մեզ շահագրգռէ եւ յուզէ իբր մարդ։ Ինքզինքէն իր թատերական մտածումներէն եւ անձնական գաղափարներէն բան մը չէ ձգած մեզի, բայց միայն փոքր պատմութիւն մը, ճարտարօրէն կ'ինհատ, որուն բարդութիւնները հետեւած է հաճոյքով. նաեւ սրտամիտ արտամախօսութիւն մը, թատերական խաղեր, որոնք ի վեր կը հանեն դերասանուհիի մը տաղանդը, գեղեցկութիւնը, միջոցները... Գրականութիւնը ըմբռնելու եղանակ մըն է աս... Արդարեւ քիչ մը անձնական, աշխարհիկ եւ արուեստական կը գտնեմ զայն։ Բայց այսպէս էր Էռնէսթ Լըկուվէի գրականութիւնը. թերեւս այսպէս մնալիք է գրականութիւնը, երբ մարդ կ'առաջադրէ ուրիշ տարի զբաղիլ անով»։ Պ. Լըկուվէ կը սիրէր լաւ կարդալու արուեստը։ Պ. Պրիւնըթիէր այդ մասին դրուատեց հանգուցեալ ակադեմականը։ Յետոյ Պ. Պրիւնըթիէր դարձաւ Պ. Ռընէ Պազէնի եւ հաճոյակատար եղաւ անոր նկատմամբ. բայց ընդհակ իր զգացած նախանձը յայտնեց բնապաշտութեան դպրոցին հանդէպ, Անցողակի, Պ. Անաթոլ Ֆրանսի յիշեցուց իր նախկին յարձակումները Զոլայի վրայ։ Յետոյ թուեց Պ. Ռընէ Պազէնը վեր դասել Ֆլօպէրէն, Պուրժէէն, Ժորժ Սանէն, Մօբասանէն եւ Տիքընսէն, որոնք Ակադեմիի ճանագամ եղած չեն։ Պ. Պրիւնըթիէր գովեստը ըրաւ Պ. Ռընէ Պազէնի Օպերլէ գործին։ Երբ Պ. Պրիւնըթիէր աւարտեց իր ճառը, խանդագին ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ ներկաներուն կողմէ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԻՒԹ-ՉՈՒԱՆԿ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

ՎԻԵՆՆԱ, 4 մայիս.— Զրոյց կայ թէ Ճափոնները կարճատեւ ճակատամարտէ մը ետքը, գրաւեր են Նիւթ-Չուանկը։

ԵԱԼՈՒԻ ՎՐԱՅ

ԵՐԿՈՒ ԿՈՂՄԻ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

ԲԱՐԻԶ, 4 մայիս.— Ռուսիոյ ընդհանուր բանակատեղին առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մայիս 1ին ռուսական բանակը՝ 8,900 հոգիէ բաղկացած ու 150 թնդանօթներով, ընդհարում մը ունեցած են Եալուի վրայ։ Ռուսերուն կորուստն է 1,200 հոգի, իսկ Ճափոններունը՝ 4500։ Ռուսական բանակը Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ քաշուեր է։

—Մայիս 2ին Ճափոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած յարձակման նպատակը եղած ըլլալ կ'երեւայ ծովեզերքին վրայ զինուոր ցամաք հանելու գործողութիւնը։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մայիս 1ի ճակատամարտին վրայ՝ Քուրոպաթքին զօրավարին կողմէ ղրկուած հեռագիր մը համառօտիւ կը հաստատէ նախապէս առնուած լուրերը, ինչպէս նաեւ տասնըութ թնդանօթներու կորուստը, որ հետեւանքը եղած է մարդոց եւ ձիերու կորուստին, 11րդ գունդին հրամանատարը եւ երկու հազարապետներ սպաննուած են։ Ասկէ զատ, 12րդ գունդին գումարտակներէն ինը սպաներ սպաննուած կամ վիրաւորուած են։ Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկի հիւանդանոցին մէջ մինչեւ հիմա 800 վիրաւորեալներ փոխադրուեր են, որոնց 14ը սպայ։ Շատ դժուար եղած է փոխադրութիւնը այս վիրաւորեալներուն զորս յառաջապէս վարձած Չինացիներ կրեր են։ Բայց վիրաւորեալներուն մեծ մասը հետեւակ հասեր են հիւանդանոց՝ իրենց ընկերներուն օգնութեամբ 24 ժամուան մէջ։

—Սասուլիչ զօրավարը կը տեղեկագրէ թէ հակառակ ծանր կորուստներուն՝ բարոյական կորովը չէ տկարացած։ Ճափոնական կորուստները մեծ են, ճակատամարտին մասնակցողներուն խօսքին նայելով, 3,000-4,000 սպաննուած կայ։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Եալուի ճակատամարտներուն մէջ ռուսական կորուստները ծանր են։ Ճափոններէն 4000 հոգի սպաննուած են։

— Ցարը հեռագրով շնորհաւորութիւններ ուղղեց ծովակալ Ալէքսիէվի եւ Բորթ-Արթուրի նաւազներուն, մայիս 3ի գիշերը իրենց ցուցուցած արթնութեան եւ քաջութեան համար։

ՊԵՐԼԻՆ.— Կը ծանուցուի թէ եօթը խոշոր մարտանաւերէ բաղկացած ռուսական նաւատորմիղ մը նշմարուեր է Մէքլէնպուրկի ծովեզերքին բացերը։ Կը կարծուի թէ գիշերը անցած է Նեղուցէն եւ հիմա դէպի Ծայրագոյն Արեւելք կ'ուղղուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ 22 փոխադրանաւեր ճամբայ ելեր են դէպի Թագուհւան՝ հոն զօրք հանելու համար։

— Եալուի ճակատամարտին ատեն հազար ռուս զինուորներ գերի բռնուած են։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Նիքօլա կայսրը հրամայեց որ Խաղաղականի ռուսական նաւատորմը կատարելագործեալ վիճակի մը վերածելու մասին մեծ ոգեւորութեամբ աշխատուի։

ԼՐԱԳՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Թոքիոյի ամերիկեան դեսպանը կը հեռագրէ թէ լրագրական թղթակիցներուն բացարձակապէս արգիլուեր է հետեւիլ ճափոնական բանակին գործողութիւններուն։

ԲԱՐԻԶ.— Բասթէօրեան հաստատութեան տնօրէն Տօքթ. Տիւքլօ մեռաւ այսօր։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Միւթէմիզի աստիճան տրուեցաւ Բէրայի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Թաղէոս էֆ.ի եւ Տիարպէքիրի նահանգին Եվգաֆի հաշուակալ Հիւսնի էֆ.ի։

— Աֆիոն Գարահիսարի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Ուրֆայի գաւառին նախկին հաշուակալ Խալիլ Հիլմի էֆ.։

— Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բէրայի նախնական դատարանին պաշտօնական երկրորդ ճիւղին նախագահ Համտի պէյի եւ Պասրայի նահանգին մէքթուպճի Սատըք Վէճտանի էֆ.ի։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 78,028,632 ղրուշի։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վհհ. Սուլթանը իմանալով որ Դ. զօրաբանակին պատկանող Էրգէրիի վաշտէն տեղակալ Հաճի Նաճիֆ էֆ. աւազակներու հետ կատարուած ընդհարման պահուն մեռած է եւ ընտանիքը չքաւորութեան մէջ է, հրամայեց կայս. անձնական Գանձէն թոշակներ յատկացնել. նաեւ անոր երկու զաւակները՝ Մէհմէտ էֆ. եւ Ահմէտ էֆ. ընդունիլ պետական գիշերօթիկ վարժարան մը։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Քրուփի զինագործարանը ծանոյց օսմ. կառավարութեան թէ Ասարը Թէվֆիք զրահաւորին նորոգութիւնները մինչեւ երեք ամիս պիտի աւարտին։

— Խիւտավէնտիկեար, Ապտիւլքատէր եւ Շաֆիք մարտանաւերուն շինութեանց ամբողջացման համար, ինչպէս ծանուցուեցաւ, մունաքասա կը կատարուի, որուն կը մասնակցին Անսալտօ, Արմսթրոնկ եւ Քրամփ նաւաշինարանները։ Ծովային նախարարութիւնը ամէնէն աւելի Անսալտօյի առաջարկութիւնները ընդունելի գտած ըլլալով, հիմա անոնց քննութիւնը կը կատարուի։

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ.— Օսմ. կառավարութեան կողմէ Քրուփի զինագործարանին յանձնարարուած արագաձիգ թնդանօթներուն մէկ մասն ալ աւարտած ըլլալով, փորձերը կատարուեր են պատկանեալ պաշտօնեաներուն ներկայութեամբ։

ՀՐԱՑԱՆՆԵՐ.— Նկատելով որ օսմ. կառավարութեան կողմէ Մաուզէրի զինագործարանին յանձնարարուած հրացաններու սուինները մինչեւ հրացաններուն յանձնուելու թուականը պատրաստ պիտի չըլլան եւ նկատելով որ դարձեալ Գերմանիոյ մէջ Սիմսօն գործարանը յանձն առած է ժամանակէն պատրաստել այդ սուինները, որոշուեցաւ նոյն գործարանին յանձնել այդ շինութիւնը։

ՎԵՐԱԴԱՐՁ.— Ռատովիշթէի շրջակայ Օրթախիսէ գիւղին Պուլկարներէն մէկ քանին ալ վերջերս վերադարձած ըլլալով, անոնց մասին հարկ եղած գործողութիւնները կատարուեր են։

ԵԱՆԵԱՅԻ կուսակալ Ֆերիտ Օսման փաշա քննական պտոյտի ելեր է նահանգին մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պառօն Մարշալ ֆոն Պիպէրշթայն երէկ առաւօտ արտաքին գործոց նախարարին պալատը գնաց եւ տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

— Դեսպանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, այսօր Գոնիա կ'ուղեւորի զբօսական պտոյտի համար։ Պառօն Մարշալի պիտի ընկերանան Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր Տնօրէն Տոքթ. Զանտէր եւ դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք։ Այդ ուղեւորութիւնը պիտի կատարուի վերջերս Գերմանիայէն բերուած զարդարուն վակոն-սալոններով։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.— Ելմտական նախարարութիւնը նկատելով որ նահանգներու մէջ անշարժ կալուածներու եւ մշակուած հողերու արժէքը սահմանելու գործողութիւնը պէտք եղածին պէս չի կատարուիր եւ յաճախ իսկականէն աւելի արժէք մը կը սահմանուի, մինչդեռ քաղաքներու կալուածներու արժէքները իսկականին հարիւրին 60էն կամ 70էն հազիւ կը համապատասխանեն, ուստի ծանոյց ամէն կողմ որ կալուածներու արժէքները սահմանելու գործողութիւնները արդարացի կերպով կատարուին եւ անշարժ կալուածներու եւ հողերու տէրերուն բողոքները եւ դիտողութիւնները քննուին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ, վաղը, Ս. Գէորգ, Յունաստանի Թագաւորին անուան տօնախմբութեանը առթիւ շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։ Առաւօտ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին Բէրայի Բանայիա եկեղեցին մէջ։ Դեսպան Պ. Կրիպարիս եւ դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաները ներկայ պիտի գտնուին։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին յառաջիկայ չորեքշաբթի պիտի մեկնին արձակուրդով։

ՀԱՄԱ-ՌԱՆԵԱՔ երկաթուղիին շինութեան համար պետական Խորհուրդին կողմէ կատարուած խորհրդակցութիւնները աւարտած են։ Այդ գործին վերաբերեալ գրութիւնները անգամ մըն ալ ձեռնհաս պաշտօնատանն կողմէ պիտի քննուին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տըֆէ, առջի օրը, ճաշ մը տուաւ Ֆրանսայի նախկին նախարարներէն Պ. Պարթուի ու տիկնոջը մեկնելուն առթիւ. Ներկայ գտնուեցան նաեւ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Պ. Պէրժէ, Օսմ. Պանքային Տնօրէններէն Բանձիրի պէյ եւայլն։

— Օսմ. Պանքային կողմէ Էսկիշէհիրի մէջ հաստատուած ճիւղին տնօրէն կարգուեցաւ Իզմիրի ճիւղին դեր-տնօրէն Պ. Սքանտիանի եւ դեր-տնօրէն՝ Պրուսայի ճիւղին պաշտօնեաներէն Պ. Պէնսասսոն։ Պասրայի ճիւղին դեր-տնօրէն Պ. Բանաթանձինիսէս առջի օրը իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Հելլենական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Բոթէն, երեքշաբթի օրը, Ֆէնէր երթալով տեսակցեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։

— Նոյն օրը ռուսական դեսպանատան օգնական-թարգման Պ. Կրամաթօբուլօս ալ տեսակցեցաւ Տ. Եօաքիմ Ս. Պատրիարքին եւ Եփեսոսի մետրապոլիտին հետ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիի ընկերութեան 16րդ շաբթուան հասոյթը սապէս եղած է իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար.— Հայտար Փաշա-Էսկիշէհիրի գիծ (578 քիլոմէթր) 6,873 ֆր. Նախորդ տարիէն 731 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 1,073։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմէթր) 2,285 ֆր. Նախորդ տարիէն 2,244 պակաս եւ միւս շաբթներէն ալ 1,884։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն վաւերացնել Պասրայի նորընտիր հիւպատոս Պ. Ռ. Է. Մէյէրի պաշտօնը։ Այդ հիւպատոսութիւնը նոր հաստատուած է առեւտրական գործառնութիւնները եւ յարաբերութիւնները շատ ըլլալուն համար։

ՔԱՐԹ-ԲՈՍԹԱԼՆԵՐԸ.— Քսան փարանոցներէն զատ մէկ ղրուշնոց քարթ-բոսթալներ ալ շրջաբերութեան պիտի հանուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ապրիլ 20ին Օսմանիէի ու Բաղչէքիւղի եւ առջի գիշերն ալ Ռոտոսթոյի մէջ երկու շարժ ցնցումներ զգացուեր են։

ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ախտին համար Դասթէմունիի, Ալանիի եւ Գոնեայի նահանգներու մէջ հաստատուելիք հիւանդանոցները շուտով բանալու մասին հրահանգ տրուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնատանն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանը Ս. Ալեքսանտր պատուանշանին հրամանատարութեան խաչը տուաւ Կ. Պոլսոյ անգլ. դեսպանատան զինուորական կցորդ հազարապետ Մաունսէլի եւ նոյն պատուանշանին ասպետութեան խաչը Իտալիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ Մոմպէլլի հարիւրապետին։ Այդ երկու սպաները երէկ առաւօտ Կ. Պոլիս վերադարձան։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպան Պ. Սիմիչ յունիսին արձակուրդով, պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին անասուններու հասոյթը այս տարի, նախորդ տարիներուն հետ բաղդատելով հարիւրին երեսուն աւելի է։

ԺՈՒԼԵՐԱ ԵՒ ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պասրայի նահանգին Նասիրիէ անուն տեղը ապրիլ 16ին ժուլերայէ չորս դէպքեր պատահեր եւ վարակուածներէն երկուքը մեռեր են։ Պասրայի քաղաքին մէջ ապրիլ 15ին ժուլերայէ երկու դէպքեր ու երկու մահեր պատահեր են. Հետեւեալ օրն ալ ինը դէպք եւ եօթը մահ. Ապրիլ 17ին չորս դէպք ու երեք մահ։

— Ապրիլ 20ին Բէն-Սայիտի մէջ ժանտախտէ երկու հոգի վարակուելով մէկը մեռեր է։ Նոյն օրը վերին Եգիպտոսի մէջ երկու դէպք ու չորս մահեր պատահեր են։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգին մէջ կարօտ երկրագործներէ ոմանց փոխառութիւններ պիտի ըլլան Երկրագործական պանքային մասնաճիւղերուն կողմէ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼ.— Ձեռնհաս պաշտօնատանը, կ'ըսէ Սապահ, որոշեց հեռագրական թել մըն ալ աւելցնել Պիթլիսէն մինչեւ Մուշ, նոյն կուսակալութեան մէկ տեղեկագրին համաձայն։

ՀԱՑԵՐԸ.— Փուռերու մէջ հացերու պատրաստութիւնը մեքենայի միջոցաւ կատարել տալու մասին խորհրդակցութիւններ կը կատարուին։

ՍԸՎԱԶԻ նահանգին մէջ երեւան ելած պանծարախտը անհետացեր է ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներով։

«ԷԼ-ՄԱՀՐՈՒՍԱ» զբօսանաւը որ Խէտիվին մայրը Կ. Պոլիս բերած էր, առջի իրիկուն Աղեքսանդրիա ուղեւորեցաւ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Ամսական 1312 ղրուշ յատկացուեցաւ Երզրումի նախկին կուսակալ վախճանեալ Հաճի Իսմայիլ Հագգը փաշայի կիներուն, 324՝ Լաթաքիէի նախկին կառավարիչ վախճանեալ Սաատէտտին փաշայի կնոջ, 1146՝ Մուսուլի վերաքննիչ ատեանի մէքթուպճի վախճանեալ Շէվքէթ պէյի կնոջ եւ 1,440՝ Բրեվէզայի կառավարիչ վախճանեալ Ֆէյզի փաշայի կնոջ։

ԲԱՄԲԱԿ.— Սէլանիկէն կը գրեն ապրիլ 16/29 թուականով թէ տեղական բամբակի վրայ քանի մը գործ եղեր է օխան 7.35/40էն։ Կը յուսացուի որ ուրիշ մասնակի վաճառումներ ալ կատարուին, մինչդեռ մանածի տեղական սպառումը շատ քիչ է, վասն զի գրեթէ բնաւ ապսպրանք չէ կատարուիր։ Պուլկարիոյ եւ օտար երկիրներու հետ մանածի գործառնութիւնները որոնք մինչեւ հիմա ոգեւորուած էին, զգալի նուազում մը կրեցին։

ԵՐԵԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 8½ին հրդեհ ծագեցաւ Ֆէրիքէօյ Այա Ասթելի եկեղեցիին մօտ քուրջի մթերանոցէ մը որ ամբողջովին այրեցաւ։ Սապահ կ'իմանայ թէ այդ շէնքը ապահովագրուած էր։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, դատեց Ալի անուն մարդ մը որ անցեալ դեկտեմբերին Էյուպէ Գոքսուի կողմը սպաննած էր իր զոքանչը՝ Սաֆիէն։ Ալիի ոճիրը հաստատուելով տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ։

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ատեանի պատժական ճիւղը երէկ դատեց Սէրկի եւ Պօտոս անուն անձերը որոնք ամբաստանուած էին թէ Էյուպէ Գոքսուի կողմը անզաւակ մեռած Նպարավաճառ Զանպազօղլը Սավայի սեպհական խան մը եւ տակը գտնուած խանութները, ըստ օրէնի մահլիւլ մնացած, իրենց անուանը փոխանցած են՝ Սավայի մահուան թուականը ծածկելով եւ անոր տեղ ուրիշ մը ներկայացնելով։ Սէրկի եւ Պօտոս երկուքական տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան։

ՆՈՐԸ ԳԱԲՈՒԻ մէջ Պօտմաճը Բեօրօվէք, ենթակայ եղած հիւանդութենէն յուսահատելով, երէկ տանը վերի յարկէն վար նետուեցաւ, անձնասպան ըլլալու համար։ Գլուխէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով Ս. Փրկչի Հիւանդանոցը տարուեցաւ։

Տես չորրորդ երես Քարտէլ Օրիանթալ գինիի եւ գոնեակի ծանուցումը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 31 Mars 1904ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Սնտուկ. մէջ գտնուած դրմ.	149,057,306.13
Թղթապանակ	995,000,711.50
Ռըբօռ	72,276,382.61
Ընթացիկ հաշիւներ	320,870,864.66
Փոխատուութիւններ	263,734,274.92
Պարտաթղ. արժեթղ. եւլն.	7,567,700.62
Հին անշարժ կալ. 30,000,000) Նոր անշարժ կալ. 5,000,000)	35,000,000.—
Զանազանք	14,109,852.61
	Ֆrf. 1,857,617,093.05

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	627,174,887.96
Ընթացիկ հաշիւներ	712,978,161.14
Ընդունուած փոխնկագ.ր	67,249,654.92
Վճարելի պարտամրհկն.ր	31,932,587.79
Զանազանք	68,281,801.24
Պահեստի դրամ	100,000,000 —
Դրամագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000 —
	Ֆrf. 1,857,617,093.05

Վարչ. Խորհրդոյ Նխգհ. Է. ԺԷՐՄԷՆ
Ընդհ. Տնօրէն Ա. ՄԱԶԷՐԱ

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԱԶԴ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը պատիւ ունի յիշեցնելու Րումէլիի երկաթուղւոյ արժեթղթի տէրերուն որ, իբր հետեւանք 1903 նոյեմբ. 10ին հրատարակուած ազդին, յառաջիկայ մայիս 10էն սկսեալ, 2 ֆր.ի պարգեւին համար՝ Րումէլիի երկաթուղւոյ արժեթղթերու կտրոններու անջատման գործողութիւնը միայն Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի կատարուի, Օսմ. Պանքային կիշէներուն մօտ՝ արժետէրերուն ծախքով։

26 ապրիլ 1904 Կ. Պոլիս 5 5

ԳՐԻԳՈՐ Գ. ԱԴԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ

Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, Քէօբրիւլի խան, Ն25

Պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ իր մեծարգոյ վարպետին՝ հանրածանօթ փաստաբան Աղն. Վռամշապուհ Մանուկեան էֆէնտիի գրասենեակը 15 տարւոյ երկարամեայ պաշտօնավարութենէն վերջ, այս անգամ իր վկայականը առնելով, յիշեալ սենեակը թողած եւ Պոլիս Պահճէ-Գաբու վերայիշեալ խանին մէջ փաստաբանական գրասենեակ մը հաստատած է. կ'առանձնէ քաղաքային, առեւտրական, պատժական եւ Շէրիի ամէն կարգի դատեր. կը խմբագրէ բրոթէսթօ, սէքէսթրօ, քոմբրոմէսօ, վաճառականական եւ այլ կարգի պայմանագրութիւններ եւ աղերսագրեր։ Վաճառականական ընկերութեանց լուծման եւ կազմութեան վերաբերեալ գործողութիւնք փութով կը կատարուին, խիստ դիւրամատչելի գիներով։

Վճռաբեկ Ատեաններու Ներկայացուած ամէն կարգի դատերու հետապնդման մասին գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք խիստ չափաւոր վարձքի փոխարէն ամենայն փութաջանութեամբ եւ փութով պիտի կատարուին։

Կը յուսայ թէ Պատ. Հասարակութիւնը պիտի բարեհաճի իր վստահութեամբը պատուել եւ քաջալերել զինք իր նոր ասպարէզին մէջ։ 5—12

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Էջմիածնէն կը հաղորդեն թէ Զատկական տօնը պայծառ կերպով տօնուեր է։ Նոյն շաբթուն թէպէտ օդը նպաստաւոր է եղեր, սակայն յանկարծ ձիւնել սկսեր է եւ մօտակայ լեռները ձիւնի թանձր խաւով ծածկուեր են։ Մայր Աթոռի ներքին գործերու մասին որ եւ է կարգադրութեան լուր չկայ տակաւին։

—Սիսէն կը հաղորդեն թէ ապրիլ 7ին Աւետման տօնի օրը, պատարագ մատուցուեր է քաղաքին վաղեմի եկեղեցիներէ մէկուն մէջ, զոր Հին Վանք կը կոչէ ժողովուրդը։ Սայ բոլոր թաղերն ալ մասնակցեր են այն եկեղեցական հանդէսին, որովհետեւ վաղուց ի վեր նոյն օրը յիշեալ եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնը ըլլալով, արարողութիւնը միացեալ կը կատարուի։ Բազմութիւնը չափազանց ըլլալուն համար, վանքը անբաւական եկեր է ժողովուրդը ամբողջութեամբ պարունակելու, եւ մէկ մասը դուրսը կեցած մասնակցեր է ժամերգութեան։ Պատարագի սկիզբէն առաջ եկեր է նաեւ Ս. Կաթողիկոսը, բոլոր միաբանութեան հետ։ Պատարագի վերջանալէն ետքը հանգստեան աղօթքներ կարդացուեր են վանքի բակին մէջ գտնուող ննջեցեալներու հոգւոյն համար։ Կ'ըսուի թէ հոս կը գտնուին Կիլիկիոյ նախորդ Կաթողիկոսներէն շատերուն դամբարանները, մանաւանդ Աջապահեան ցեղին պատկանող Կաթողիկոսներունը, վասն զի առաջուան աթոռանիստ Մայր վանքը այս էր։

—Ուսթըրի (Ամերիկա) Հայոց Ս. Փրկիչ եկեղեցիին շինութիւնը սկսուած է ալ ուժեղ ընդարձակ ու շքեղ։ Ինչպէս յայտնի է, յունուար ամսոյ մէջ եկեղեցին այրած էր ելեկտրական լարի խանգարումէ մը։

—Գասթէմօնիի Թաղ. Խորհրդոյ եւ երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութեան անդամները շնորհակալութիւն յայտնած են Պատրիարքարանի կողմէ ցոյց տրուած հոգածութեան մասին, որով Տ. Գրիգորիս Վրդ. Գասթէմօնիի ղրկուած է Վիճակին կողմէութեան գործը ի գլուխ հանելու համար։

—Պատրիարքարանէ յանձնարարուած էր Տ. Գրիգորիս Վ-դ-ի որ Սինոպի մէջ ֆրանսացի եւ հայ-հռոմէական երկու վարդապետներու կողմէ ի գործ դրուած կրօնական առանձնութեանց դէմ փոյթ եւ հոգ տանի։ Գասթէմօնիէն տեղեկութիւն տրուած է Պատրիարքարան թէ տեղւոյն պաշտօնական մարմինը Պատր. Փոխանորդին հետ համախորհուրդ՝ Տ. Տրդատ քհ. Մարգարեանը Պօյապատի Թաղ. Խորհրդոյ երկու անդամներուն հետ Սինոպ ղրկած են՝ զգուշացնելու համար ժողովուրդը յիշեալ երկու վարդապետներու շլացուցիչ խոստումներէն։ Տ. Տրդատ քահանայ իր հետ տարած է նաեւ դպրոցական պիտոյքներ եւ գիրքեր՝ տեղւոյն աղքատ աշակերտներուն համար։

— Նիւ-Եորք գտնուող Օր. Զապէլ Մանկասարեան (Ֆլորա Զապէլ) վերջին մէկ քանի տարիներու մէջ ամերիկեան թատերաբեմերուն վրայ փայլուն յաջողութիւն մը ձեռք բերելով, այսօր մեծ խաղերու մէջ կարեւոր դերեր կը կատարէ, եւ մէկ քանի խաղերու մէջ առաջին դերակատարը համարուած է։

— Աղթամարի վանքին մատակարարութեան վիճակը քննելու համար Կրօն. Ժողովը առկէ առաջ քննիչ մարմին մը հաստատած էր մէկ քանի Վանեցիներէ, որոնցմէ Փանոս էֆ. Գարամանեան իր ծերութեան պատճառաւ հրաժարած ըլլալով, Պատրիարքարան ուղղած գրով մը խնդրեր է որ իրեն տեղ ուրիշ մը ընտրուի։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ յունուար ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։

Ամեն. Տ. Տ. Սահակ Սրբազան Կաթողիկոս Կիլիկիոյ 432, Տ. Յակոբ եպիսկ. Աչաա 95, Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. 60, Տ. Մկրտիչ եպիսկ. Վեհապետեան 54, Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Յակոբեան 54, Տ. Եղնիկ Վ. Պապեան 40, Տ. Վահրիճ Վ. Շահլամեան 20, Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Սանտալճեան 40, Գալուստ, Գառնիկ եւ Վահան էֆէնտիք Ս. Կիւլպէնկեան իրենց հանգուցեալ հօր Սարգիս էֆ.ի մահուան տարեդարձին առթիւ ընդհանուր պատարագել տրուած հոգեհանգիստին համար երեսուն օսմ. ոսկի (3240) Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ Գալաթիոյ Ս. եկեղեցւոյ պնակի հասոյթ 1155.50, Րումէլիի երկաթուղւոյ Ընկերութենէն 1080 Սեպուհ պէյ Մաքսուտ 1080, Կարապետ էֆ. Թօփալեանի վաճառատան գանձանակէն 642, Եղբարք Թօփալեան 540, Բարեսէր մի, ձեռամբ Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտանի 540, Կարապետ էֆ. Պապաեան 500, Բարեսէր Տիկին մը՝ ձեռամբ Տիկին Տիլպէրի 480, Տոքթ. Խնդիրեան էֆ. դեկտ. յունվ. ամսական 432, Տիկին Մարիամ Ս. Տիլսիզեան վասն տարեդարձի մահուան իր ամուսնոյն 324, Համբարձում էֆ. Մէնչիլեան 324, Օր. Աննիկ եւ Պ. Պետրոս Գ. Պօտոսեան իրենց ծնողաց հոգւոյն 324, Կարապետ էֆ. Բիրանեան ի Սեբաստիա 324, Սարրաֆեան եղբարց տանէն գանձանակէն 270, Կէյվէ Միջագիւղի բարեսէր ժողովրդէն 216, Բենիամին էֆ. Շէքերճեան 216, Տիկին Բրլանթի Ն. Սէֆէրեան 216, Հայրապետ էֆ. Ճիվէլէկեան Ազէքիրեցի 120, Բարեսէր մի 110, Ծննդեան տօնի առթիւ Պէշիկթաշի եկեղեցւոյ պնակէն 108.50, Արսէն էֆ. Կ. Արսլանեան 108, Թումիկ էֆ. Կեսարեան 108 Անտօն էֆ. Ղուկասեան վասն տարեդարձի մահուան իր մօր 108, Խաչիկ էֆ. Գույումճեան ի Լիւլէ Պուրկազ 108 Յովհաննէս էֆ. Թիւրապեան 108, Ոսկեան էֆ. Մոմճեան եւ Մինաս էֆ. Կոտուշեան 108, Այրի Տիկին Ս բուշի Կ. Եսէֆեան մատաղցին 108, Միքայէլ էֆ. Յակոբեան 108, Տիկին Հէրիքա Հ. Սէֆէրեան 108, Բարեպաշտուհի Տիկին մը ըստ իր ուխտի՝ նոյմբ. դեկտեմբ. 108, Յովսէփ էֆ. Թօլաեան, Տիկին Մաքրուհի Իպրահիմեան, Կարապետ էֆ. Փափազեան ոսկերիչ, Գրիգոր էֆ. Թագւորեան ի Նիկոմիդիա, Անդրանիկ էֆ. Ադամեան եւ Ալիքսան էֆ. Պարտիզպանեան (Հերձափ վաճառատուն) 108ական, Յարութիւն էֆ. Սամանճեան վասն հոգւոյ իր հանգուցեալ մօր 100, Բարեսէր մի 95, Կարապետ էֆ. Յովակիմեանի առատնին գանձանակէն 87, Պէշիկթաշի եկեղեցւոյ նոյմ. եւ դեկտեմբերի հասոյթը 65.25, Վարդանեան եւ Շատանեան, Պողարիկ էֆ. Սադ. Խան, Սարգիս էֆ. Մարգարեան յանգիլպաստ Պենի մէզար 60ական, Կարապետ էֆ. Կէօզիւմեան 59, Ածատուր էֆ. Հայրէնց, Մարտիկ էֆ. Գրիգորեան, Տոքթ. Միսաք էֆ. Ճէվահիրճեան, Ստեփան էֆ. Գօլըեան, Խաչիկ էֆ. Կէնճեան երկաթագործ ի Պօյաճիքէօյ, Յովհաննէս եւ Գրիգոր էֆ. Թէրլէմէզեան, Պետրոս էֆ. Մոմճեան, Նազիկ էֆ. Ճէզվէճեան, Միսաք էֆ. Ֆրէնկեան ի Բէօյուքտէրէ, Կարապետ էֆ. Սօլախեան 54ական, Գ. էֆ. Պօյաճեան 50, Լեւոն էֆ. Սէմէրճեան 47 50, Երուանդ էֆ. Տուտեան 47 50, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան 47,50, Բենեամին էֆ. Թօփալեան յԱփիոն Գարահիսար 47,50, Յարութիւն էֆ. Համբիկեան 40, Տոքթ. Նիկողոս էֆ. Էսմէրեան 40, Տոքթ. Գաբրիէլ պէյ Թաշճեան 40, Ենովք էֆ. Բալըճեան 40, Տոքթ. Յակոբ էֆ. Պէկեան 40, Սուքիաս էֆ. Էսմէրեան ոսկերիչներ հուսաքեալ կշռոյ փոխարէն 30,75, Սիմոն էֆ. Մազլըմեան 30, Տիգրան էֆ. Յովակիմեան 27, Կարապետ էֆ. Սեննեքերիմեան 27, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան 27, Տոքթ. Կարապետ էֆ. Մաւթոֆեան 25, Թօփգաբուի եկեղեցւոյ գանձանակի հասոյթ 23, Տոքթ. Խաչիկ էֆ. Պօղոսեան 20, Միսաք էֆ. Մերկերեան 20, Թօփ գաբուի եկեղեցւոյ պնակի հասոյթ 20, Պարտիզակցի աշխատաւոր կին մը 20, Պօղոսաթոր էֆ. Տէլիրմէճեան 20, Պէնան էֆ. Տէլիրմէնճեան 20, Բարեսէր մի 20, Գրիգոր էֆ. Գառնիկերեան, Տոքթ. Ստեփան էֆ. Միսքճեան, Երէցուհի Նեքտարինէ Պալլալեան յԱտափազար, Սահակ էֆ. Բարսեղեան, Կարապետ էֆ. Յակոբեան, Ալիքսան էֆ. Ճօշկուն, Պետրոս էֆ. Փափազեան, Կարապետ էֆ. Պամաճեան, Տոքթ. Սահակ էֆ. Յակոբեան, Միքայէլ էֆ. Յարութիւնեան, Տոքթ. Գաբրիէլ էֆ. Նահապետեան, Յակոբ էֆ. Ճիլաճեան, Տիգրան էֆ. Ց. Գարամանեան, Նշան էֆ. Տուզճեան, Գասպարեան եւ Ընկ., Միհրան էֆ. Անտօնեան, Սըմինակ էֆ. Թաշճեան, Գրիգոր էֆ. Շաքարեան, Տոքթ. Յակոբ պէյ Սաաթճեան, Գարեգին էֆ. Նշխազարեան 20ական դրշ., Գէորգ էֆ. Բաբազեան, Տիկին Նուրիճա Գ. Թորիկեան, Տիգրան էֆ. Գ. Թորիկեան, Բրլճճի Մանուկ 10ական դրշ.։ Համագումար 16,993 դրշ.։

(Շարունակելի)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ԴԸ ԳՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 4 մայիս.— Ռուսիոյ կայսրը Ս. Գէորգի պատուանշանը տուաւ Քորէեցի բոլոր սպաներուն։

—Կայսրը Խաղաղականի Նաւատորմին առաջին նաւաբաժինին հրամանատար կարգեց Պէզօպրազով դէր-ծովակալը։ Այդ նաւաբաժինը կը կազմեն հիմա հոն գտնուող մարտանաւերը։ Իսկ Ռոժեստվենսքի դէր-ծովակալն ալ նոյն նաւատորմին երկրորդ զօրաբաժինին զոր պիտի կազմէ նոյն ծովակալը։

— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կը յայտարարէ թէ Բեղերսպուրկի մէջ տեղեկութիւն մը չկայ Նիւ-Զուանկի ճապոններու կողմէ գրաւուած ըլլալու զրոյցին նկատմամբ։

ՊՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ.— Այսօր Բորթ-Արթուրի մէջ ու բոլոր շրջակաները կացութիւնը փոխուած չէ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Նախարարապետ Պ. ֆոն Քէրպէր յանձնաժողով մը կազմեց ուսումնասիրելու աւստրիական քաղաքային օրէնսգիրքին վերաքննութիւնը։

ԲԷՇԹԱ.— Թէքի դուքը Կ. Պոլիս ուղեւորեցաւ։

— Հունգարիոյ Խորհրդարանը ամսոյս 7ին պիտի գումարուի։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Կ'ըսուի թէ Սերպիոյ թագաւորին թագադրութիւնը յունիս 15ին պիտի կատարուի՝ այնինքն գահակալութեան տարեդարձին օրը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 4 մայիս.— Բալբարաթեքին զօրավարը ընդհանուր բանակէտէն կը հեռագրէ թէ մայիս 1 ի Եալուի վրայ կատարուած ճակատամարտին ատեն ռուսական բանակը 8900 հոգիէ կը բաղկանար՝ 24 թնդանօթներով. իսկ ճապոնական բանակը՝ 42,000 հոգիէ՝ 150 թնդանօթներով։ Ռուսներուն կորուստն է 1200 հոգի եւ ճապոններունը՝ 4500։

— Ընդհանուր բանակէտէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ռուսական բանակը կը շարունակէ կանոնաւոր կերպով քաշուիլ դէպ ի Ֆէնկ-Հուանկ-Չէնկ։ Զինուորներուն բարոյական վիճակը գոհացուցիչ է։

— Կը կարծուի թէ մայիս 2ին ճապոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած յարձակման նպատակն էր ծածկել զինուոր ցամաք հանելու փորձ մը։

ԼՈՆՏՐԱ.— Զրոյց կայ թէ ճապոնները յաջողեր են գրաւել Նիւ-Զուանկը, սակայն սոյն աղբիւրէ առնուած որ եւ է տեղեկութիւն չհաստատեր այդ լուրը։

— Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնները թոյլ չեն տուեր լրագրական օտար թղթակիցներուն՝ հետեւիլ ճապոնական բանակին գործողութիւններուն։

ԹՂԹԱԲԵՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

ԹՕՔԻՕ, 1 մայիս.— Ճապոնական բանակին 12րդ զօրաբաժինը երէկ առաւօտ կանուխ Եալուն անցաւ Վի-Ճուէն վեր։ Իրիկուան ժամ 8ին Վի-Ճուի մօտ երկրորդ նաւակամուրջի մը շինութիւնն ալ աւարտեցաւ։ Անձնապահներու զօրաբաժինը եւ Բ. զօրաբաժինն եւս գետը անցան առջի գիշերը եւ պաշարեցին Ռուսներուն ձախ կողը։ Այս առաւօտ կանուխ ընդհանուր յարձակում մը սկսաւ։ Գետին ձախ եզերքը գտնուած ճապոնական բոլոր մարտկոցները եւ թնդանօթակիրները կը մասնակցին այդ յարձակումին։ Առնուած տեղեկութեանց նայելով, ճապոնները դիրքի եւ թիւի առաւելութիւն ունին, որով կը յուսան ցիրուցան ընել Ռուսները։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Ճապոնական թորփիլանաւերը որոնք ապրիլ 29ի գիշերը կը պատէին Բորթ-Արթուրի ջուրերուն մէջ, «Լիթի»ով լեցուած ռումբեր արձակեցին, որոնց մէկը Քիլմէթքոմ անուն նաւակի մը մօտը պայթեցաւ, թնդանօթային նշխարներ առաջ բերելով անոր վրայ։ Բորթ-Արթուրի մէջ եղած զրոյցներուն նայելով ճապոններու կողմէ արձակուած թորփիլներ հասանքներէն երկու հարիւր մղոն դէպ ի հարաւ քշուեր են։ Եթէ այդ զրոյցները ստոյգ են, առեւտրական շոգենաւերուն համար վտանգաւոր վիճակ մը առաջ պիտի գայ։

ԲԻՈՒ-ԲԱՆ-ՉԷ (Մանջուրիա).— Պատերազմը սկսելէն ի վեր ցամաքի վրայ առաջին կարեւոր ճակատամարտը տեղի ունեցեր է Եալուի վրայ։ Տասնըվեց հազար ճապոններ հինգշաբթի օրը գետը անցնելով յարձակեր են երեսուն հազար Ռուսներու վրայ, որոնք բաւական ամուր դիրք մը կը գրաւէին։ Երէկ առաւօտ զրոյց եղաւ թէ ճապոնները նոր օգնութիւններ ստացած են եւ թէ ճակատամարտը կը շարունակուի։ Ճապոնական հրացանաձիգները բազմաթիւ ռուս սպաներ սպաններ են, վասն զի այս վերջինները պարզ զօրքերէն դիւրաւ կը զանազանուէին իրենց համազգեստէն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Արտաքին գործոց պաշտօնատունը հասած տեղեկութիւններուն նայելով կարեւոր ճակատամարտ կը կատարուած է Եալուի վրայ եւ թէ ճապոնները փայլուն յաղթանակ մը տարած են։ Նոյն պաշտօնատունն մէջ այդ տեղեկութեան աղբիւրը չի յայտնուիր։

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ.— Բորթ-Արթուր գտնուող ռուս թղթակից մը տեսակցեցաւ Բեդրոբալովսքի հրամանատար Եաքովլէվ գնդապետին հետ որուն առաջուան վէրքերը բաւական բուժուած ըլլալով պիտի կրնայ քիչ ատենէն Բեդերսպուրկ ուղեւորիլ։ Գնդապետը սա յայտարարութիւնը ըրաւ.— «Պայթումէն քանի մը վայրկեան առաջ աշտարակին վրայ կ'երթայի՝ ղեկավարին տրուած հրաման մը կրկնելու։ Ճամբան տեսայ Ակակիեւ գնդապետը որ հեռադիտակ մը կը խմբէր, պատմելով տեղի ունեցած ճակատամարտը։ Անոր քով կը գտնուէր Վէրեշչակին նկարիչը որ ուրուագիծներ կը պատրաստէր։ Յանկարծ պայթում մը տեղի ունեցաւ եւ Բեդրոբալովսքի վերնայարկը ծածկուեցաւ թանձր մշուշով մը. Նաւին ամէն կողմերէն բոցեր կը ցայտէին։ Գլուխէս վիրաւորուեցայ եւ ինքզինքս կորսնցուցի։»

— Ալեքսիէվ ծովակալը սա հեռագիրը ուղղեց կայսեր.— «Բեդրոբալովսքի աղէտին պատճառները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը հաստատեց թէ նաւը երբ ճամբան կը փոխէր, զարնուած է, առանց տարակոյսի, թշնամիին կողմէ դրուած ականի մը՝ Նաւատորմին մարզանքներուն սովորական շրջանակին մէջ, երբ դուրս կ'ելլէր թշնամիին դէմ երթալու համար։ Մասնաւոր յանձնաժողովին կարծիքին նայելով — որուն համամիտ եմ — Բեդրոբալովսքի գլխաւոր կողմի գործիքներուն եւ վառօդարանին տակ այդ տեսակ ականի մը պայթումը, գործածուած հրանիւթին այրելովը, յաջորդական պայթումներ առաջ բերաւ նաւին ականներուն եւ թնդանօթներուն մէջ. Նաեւ վառօդի եւ փամփուշտի մթերանոցները եւ գլխաւոր կաթսաները պայթեցան։ Այդ բոլոր պայթումները տեւեցին երկու վայրկեան, ուրկէ ետքը Բեդրոբալովսք ջուրին մէջ խորասուզուեցաւ, բոցերէ պաշարուած։»

— Նիքօլա կայսրը եւ կայսրուհին՝ իրենց զաւակներով Զարսքոյէ-Սէլօ գացին, ուր մինչեւ մայիս 15 պիտի մնան եւ յետոյ Բեդերհոֆ պիտի երթան։ Կայսրը Զարսքոյէ-Սէլօ ժամանելէն առաջ անցուց անձնապահ որսորդ զինուորները։

— Ալեքսի մեծ դուքսը, Նաւատորմին գերագոյն պետը, երէկ հացկերոյթ մը տուաւ Վարեակի եւ Քորէեցի սպաներուն։ Անոնց նաւաստիները Քրոնշդադ գացին, ուրկէ Լիպաւօ պիտի երթան։ Ամէն կողմ մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 21 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	89	37
Ամենէն բարձր գին	»	90	10
Ամենէն վար գին	»	89	30
Րումէլիի Երկաթուղի գօգ.	Ֆր.	120	50
Ամենէն բարձր գին	»	121	—
Ամենէն վար գին	»	120	37
ԲԱՑՈՒՄ 22 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	89	29
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	120	25
Շիրքէթի Խայրիէ		80	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		483	—
Տէրքոզ		254	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	60
Քրամօտէյ բաժնեթուղթ		6	10
» ժուիսանս		1	87
» պարտաթուղթ		490	—
Քարաք Կ. Պոլսոյ		504	—
Թրամվայ		119	—
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա		268	—
» » » Բ		234	—
Լավրիոն		61	—
Անատոլու երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	62
» պարտաթուղթ	«	525	—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	80
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին ասինտալ չէք	մարք	18	58
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	78
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բոլ էմբէրիալ	»	90	2)
Քրիմից	»	51	(6
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէճիտիէ	»	—	—
Րուպլի Եղթաղրած	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 4 Մայիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		89	87
Միացեալ պարտք) բոց		81	87
) գօգ		81	75
Օսմանեան Պանքա		13	25
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		44	—
» Մոնոբոլ		45	5)
Պուլկարական 1888		98	—
Եգիպտական ունիֆիէ		104	50
Ժոմինիքա		—	—
Թրանսվալ		4	50
Այտին երկաթուղի		—	—
Փոխանակագիր		95	200
ԲԱՐԻԶ, 4 Մայիս			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	(2
Միացեալ պարտաթուղթ) բոց.	Ղրշ.	83	—
) գօգ.	»	82	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	578	—
Օսմանիէ	»	—	—
Րումէլի երկաթուղի	»	132	25
Օսմ. [illegible]	»	446	—
Օսմ Ռէժի	»	367	—
Քրէտիթ Ֆօնսիէ 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ գուբոնը կտրած	»	1103	—
Իտալական Ռանթ	»	103	55
Սպանիական արտաքին	»	83	28
Թրանսվալ	»	116	—
Ջէք Լոնտոնի վրայ	»	25	110
Դ. ամսագիծ	»	—	—
ՎԻԷՆՆԱ, 4 Մայիս			
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	50
Րումէլիի երկաթուղի	»	132	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 4 Մայիս			
Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	81	75
Րումէլիի երկաթուղի	»	129	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	70
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295
ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 4 Մայիս			
Միացեալ պարտք		82	25
Րումէլիի երկաթուղի		131	—

ԹԷՐԶԻ
Օ. ՍԱՐԳԵԱՆ
Պէյ Օղլունտա Ճատտէի Քէպիրտէ Ֆրանսըզ սեֆարէթխանէսի գարշըսընտա 170 Նումերօլու մաղազա։
Պու քէրրէ Եվրոբատան սօն մօտա էնվայի Ֆրանսըզ վէ Ինկիլիզ գումաշլարը կէթիրթմիշ վէ ղայէթ ուճուզ ֆիաթլարլա էլպիսէ իմալ օլունաճաղը մուշթէրիլէրէ իլան օլունուր։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐՆԻԶՈՆԻ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Մեծ Չիչէքճեանի դէմը)
Նուրբ, հաստատուն եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելու դիւրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ակռանոց ցաւի ամոքումն։
Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

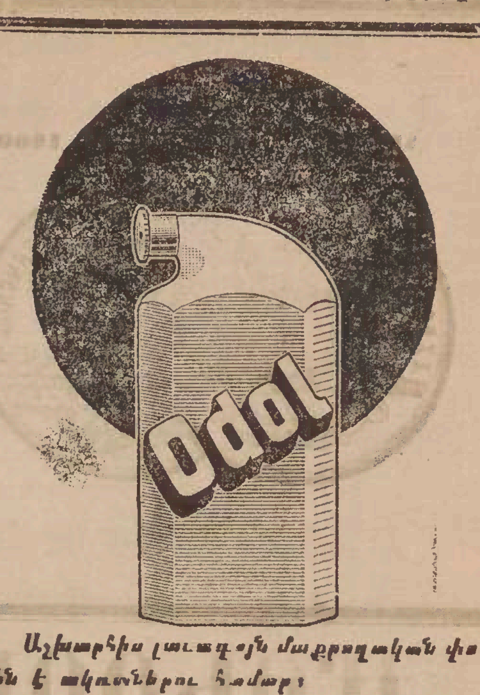

Աշխարհիս լաւագոյն մաքրողական փոշին է ակռաներու համար։
Գին 10 ղրշ.։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԳԻՒՏ ՄԸ
ՀԻՆԳ ՂՐՈՒՇՈՎ ՁԵՌՔ ՄԸ ԶԳԵՍՏ
Ռանկէր անուն ծանօթ բաղադրութիւն մը վերջնական կերպով կը հանէ բամպակէ, բուրդէ եւ մետաքսէ կերպասներուն արատները։ Գործածելու եղանակը սա է. խոզանակը յիշեալ բաղադրութեան մէջ թաթխել եւ արատին վրայ քսել մինչեւ որ փրփրի. յետոյ թաց սպունգով մը մաքրել։ Միակ կեդրոնատեղին է Գալաթիա, Վոյվոտա փողոց, գերմանական թղթատան դիմաց, դերձակ Զուլիկարա վաճառատունը, թիւ 18, ի Բերա մօտ Տէյլըր եւ Պօնմարշէ վաճառատուններ, ի Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, Պ. Հաճօբուլօի կողմէ։ 5 - 30

ՏՈՔԹ. Պ. Մ. ԱՓՐԻԿԵԱՆ
Մեծայուն բժիշկ Վիէննայի հռչակաւոր Նոթնակէլի Քլինիքին մէջ, կը ծանուցանէ թէ, տեղւոյն մասնագէտ Բրոֆէսօրներուն հետ բժշկական խորհրդակցութիւն կը կատարէ իրեն դիմող հիւանդներուն վրայ։ Հասցէն է Dr. Paul Afrikian Vienne Spiegelgasse, 3, Fhur. 11 8 - 20

ԻԼԱՆ
(Խալիճիլի Խասսաի Շահաճէ)
Խալիճիլի Խասսաի Շահանէյէ միւպաշա ալընաճագ միւթէնէվվի քէլիմէթէյն միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան իթալէ թալիպ օլանլարըն Բէլէտիյէ անգաճաքլարըն միւթէյէր քիֆայէթնամէյի միւսթասհիպէն Խալիճի ճէմիյէթէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։ 2- 3

ԻԼԱՆ
(Բօսթա վէ Թէլէղրաֆ Նըզարէթի)
248 չէքի Թէլ-Թէլին խարճ, 75 ատէտ Թէլ-Թէլին պէօյիւք էմանէթ չանթասը, 100 ատէտ Թէլ-Թէլին քիւչիւք էմանէթ չանթասը, 50 ատէտ գուլպը Թէլ-Թէլին էմանէթ չանթասը, 500 ատէտ պէօյիւք պէզ չուվալ, 700 ատէտ օրթա պէզ չուվալ, 800 ատէտ քիւչիւք պէզ չուվալ, 2500 ատէտ պէօյիւք պէզ չանթա, 3500 ատէտ օրթա պէզ չանթա, 50 ատէտ Թէլ-Թէլին հէյպէ, 4000 ատէտ գանավիչէ չուվալ ալէնի հաղըրէ անպարը իլէ միւնագասայա միւպաշաթ վէ իհալէ մուամէլէսի գոնուլտուղունտան վէ միւնագասա գէօրիւլմէ պօլէ ..., բիր մէզատ վէ չանթա վէ չուվալ վէ սայիրէնին իմալինէ թալիպ օլանլար նիւմունէ վէ շէրայիթնամէյի կէօրմէք վէ ... ... իթէյլէրին էվէլ էմրաէ ... Մուհասէպէ Միւտիրիյէթինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Ֆի 19 Նիսան սէնէ 320

ԻԼԱՆ
(Շիրքէթի Խայրիյէ)
Շիրքէթի Խայրիյէ վափուրլարը լուզումու օլան ... ... միւնագասա ... ...։
Ֆի 19 Նիսան սէնէ 320

ԻԼԱՆ
Մուհաճիրին Իտարէսի ... ... միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3 - 3

Շուրայի Տէվլէթ ... ... միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3 3

Մէմուրինի գալէմինէ ... ... միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 2-3 [illegible], ՓԱՐԻԶ 1900

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՔԱՐՄԷԼ ՕՐԻԱՆԹԱԼ
ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ
ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն
Վարշաւիոյ կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար Ձինար այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ
ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ՌՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ՌՈՒՇԷԻ, Փարիզի գիտութեանց Ֆագիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՑՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՔԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒԻ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145–147
Երիէրին եւ խցանի թաբսիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ
Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 981 ՄԻԼԻՈՆ 518,483·24 Ֆրանք
Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք. — Առաւաւելեան պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գ. Ց. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Խասէթ խանի դէմը, Վօյվօտա խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 579

ՏԻԵԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ մը չոն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։
Ոսկրաթիւ տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և տկար անձանց։
Ցղի կիները սոյս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր և առոյգ կորովի տղաք կը ծնին։
Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցնէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդերմանման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՄԵԿՆՈՒՄՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Մայիս 9ին Իմէրէթի, Անաա. եզերքէն։ Լիւէ յոգնուր Անվէրսէն։
ՍԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Մայիս 5ին Լիւէ, Հաւրը, Իպրայիլ։
» 10ին Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։
Ա. կարգ Բարէզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիա » 160 »
Բ. » Բարէզի » 150 »
» » Մարսիլիա » 120 »
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարափին վրայ։
515 Թ. ՈՒՂԱՈՒԼ

Ցանձնարարեցի իմ հիւանդներէս ոմանց որ թիթլուէնձային հետեւանքը եզող առատիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ սուր հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Թրանտերթի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։
ՑՈՒՔՐ. ՍԹԵՓՈՒԼԻ

ԹԻ ԿՐԵՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան գոյքը 1900 դեկտեմբերին Ֆր. 191,934,53
Տարեկան հասոյթ ապահովագիններէ եւ տոկոսներէ, 1900 դեկտ. 31ին » 32,467,177
Վճարումներ բանի վիճակներու, ապահովագրութեան պայմանագիրներու, վերադարձումներու, եւլն. Ընկերութեան հիմնարկութենէն՝ 1848էն ի վեր » 426,499,043
1900ի տարեվերջին մէջ Ընկերութիւնը 5556 ապահովագիր յանձնած է, որ կը ներկայացնեն » 52,981,500
Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ
Մէյտանճըգ փողոց, Ալալէմճի խան, Պոլիս, իսկ Ղալաթիոյ մէջ Ալէքսիաթի խան եւ Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 8։

ԲԱԹՐԻՈԹԻՔ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. 1824ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,500,000 անգլիական ոսկի	ԿԱՐՏԻԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. 1821ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,000,000 անգլիական ոսկի

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընդհանուր գործակալ ԷՏՈՒԱՐՏՍ ԷՆՏ ՍԸՆ, Ալալէմճի խան, Պոլիս 48–52

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, տգեղուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաք երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմբլիկ, զուարթ, կայտառ տղաք ծնանիլ։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորհարութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոեւէ հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25–30 տարեկան հասած առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնափարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։
12–26

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն
Րամէզ	3000	Թիպս	2500
Ծնաի	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսիրիս	2230
Ֆէնոփոլիս	3000	Բըրա	2[illegible]0
Ցարո	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կարրընի	1500
Մացիոխս	2500	Թիւլէօ	1[illegible]00

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ ԸՆԿ.
Ութթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
191 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելու դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667	ֆ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000	»
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000	»
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ 524

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն
Ալպանօ	1069	Գոլօ	1497	Կազօ	11	Թամօ	724	Բոզարիօ	136
Ալէփօ	3607	Գոլկօ	[illegible]96	Կրատօ	1[illegible]95	Մարէնկօ	1273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	835	Հիրօ	775	Մարդէլօ	37[illegible]9	Ֆիբէօ	1735
Արկոսօ	2277	[illegible]	43[illegible]1	Հիտալկօ	1[illegible]81	Միքատօ	3[illegible]57	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տարինօ	9[illegible]7	Հիմօ	3[illegible]2	Միլօ	1[illegible]57	Սորէնօ	1203
Պորտինօ	1264	Տորօ	1383	Հորաթիօ	[illegible]	Մոնթէլլօ	1[illegible]35	Թասօ	1323
Փրավօ	1076	Տուազօ	1713	Հոմէր	595	Մուրիլօ	4[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	1[illegible]6
Պրիւնօ	841	Տիւնամօ	5[illegible]4	Իտաօ	2354	Նէյրօ	[illegible]033	Թորօ	3327
[illegible]	448	Էսպրօ	[illegible]46	Իթալօ	5[illegible]4	Օթէլօ	[illegible]100	Թոնալօ	1470
Գէլրօ	1311	Էլտօրատօ	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	48[illegible]
Գօլոմպօ	1337	Էքօ	[illegible]84	Լէօ	1053	[illegible]	[illegible]55	Ուրպինօ	2129
Տամէօ	1243	Ֆիտօ	914	[illegible]	[illegible]07	Բոլէրօ	637	Վասօ	1911
Դօրօ	1094	[illegible]	1[illegible]28	Լօվինօ	1760	Բոլո	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]729	Ֆլամինկօ	849	Լիօ	1083	[illegible]	229	Վ. Լ. Ուիլսըն	2396
[illegible]	831	Ֆրանչէսքօ	458	Լէանտրօ	22[illegible]2	[illegible]	1663	[illegible]	135
Ֆլօ	697	[illegible]	306	Լիվօրնօ	1[illegible]83	Բոլօ	1613	[illegible]	120
[illegible]	4225	Կիկանօ	1[illegible]43	Լորէնզօ	3[illegible]91	Բոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են
Վասօ շոգենաւը։ Նաւապետ Կրին։
Ալէքօ » » Ուէպսթըր
Քիօ » » Սըրկ, ամսոյս 27 ին
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Ալտօնօ շոգենաւը, մայիս 3 ին։
Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22–24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանողաց

Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն
Վիքթորիան	10500	[illegible]	3500
Արմէնիան	10500	[illegible]	3500
Քէսթրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասթրիան	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	80
[illegible]	3500		

Առաջնակարգ տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքները շուտով փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հաշիւները ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
[illegible]
400

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Ու՛ ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնն	Անուանք	Թոնն
Իվէրնիա	13900	[illegible]	5599
Սաքսոնիա	13900	[illegible]	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Փաւիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Կիպրիա	2936
Ումպրիա	8128	[illegible]	2935
Էթրուրիա	8120	[illegible]	2558
Սէրվիա	7392	[illegible]	[illegible]
Աւրանիա	7269	[illegible]	[illegible]

Ներսպուր շոգենաւը. Նաւապետ Ֆինքսթ, ամսոյս 14ին Լիվրբուլէն հոս պիտի ժամանէ ընդհանուր վաճառքով։
Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (51)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ժ.

ՆԱՑՐԱԳՈՅՆ ԿԻՏԻՆ ՄԷՋ...

Իր տանջանքը կ'աւելնար այդ նայուածքին առջեւ... կը բռնէր Քլօթիլտի տենդագին ձեռքը եւ իրեն այնպէս կը թուէր որ հիւանդը շարժում մը կ'ընէր, իր շօշափումէն զերծ մնալու համար։

Երթանք՝ երէն կը պաշտպանէր այնպիսի խօսքեր՝ որոնց ծանրակշիռ հանգամանքը չէր հաշուեր իր անձկութեան մէջ։

— Կ'աղաչեմ սիրելիս... ըսէք թէ ի՛նչ կը զգաք... կը տեսնէք թէ ո՛րքան չուառած ու խելայեղ դարձած եմ... ինչ պատահեցաւ... Միթէ ձեզ նեղացուցած եմ առանց գիտնալու... Սակայն Քլօթիլտ, գիտէք որ ի՛նչ անհուն գորովով կը սեւեռեմ ձեր նկատմամբ... խօսեցէք... բառ մը ըսէք... միակ բառ մը... Եթէ ոչ պիտի կարծեմ թէ ես եղած եմ ձեր տառապանքներուն պատճառը։

Դուքը սարսռաց։

Այս անգամ Քլօթիլտ էր որ քաղցր ու երկար սեղմումով մը կը գրկէր իրեն երկընցուած ձեռքերը։

Այդ լուռ պատասխանը կ'ապացուցանէր թէ Քլօթիլտ չէր ամբաստաներ զինքը, սակայն առանց նուազեցնելու իր վախերը։

Ցօլոյդ առաւօտ բժիշկը նորէն եկաւ։

Պ. տը Ռուվրէյ բժիշկին նայեցաւ, յետոյ աչքերը դարձուց իր կնոջ... իր սովորական զգուշաւորութեամբ, այս մտածումը ունեցաւ թէ թերեւս պիտի կրնար նեղել երկուքն ալ, ուստի սենեակէն դուրս ելաւ, ոտքին ծայրերուն վրայ կոխելով։

Երբ օթեակէ ծանր վարագոյրը գոցուեցաւ դրան վրայ, տարօրինակ կինը բժիշկին վրայ դարձուց տառապանքէն նուաղած աչքերը, եւ ջանաց գերագոյն ճիգ մը ընել, իր խուսափուկ մտածումները դասակարգելու համար։

Քլօթիլտի սիրտը, ինչպէս նաեւ Ֆիլիփինը, զուրկ էր սէրէ։

Դուքը բաժնուած կ'ապրէր Քլօթիլտէն, ուրիշ պատճառներու համար, մինչ Ֆիլիփ ալ իր կնոջմէն հեռու կ'ապրէր։

Ֆիլիփ երեսուն տարեկան էր... ինք հազիւ քսաներկու տարու կար...

Մաւլ, ցաւագին կեանք մը կ'անցընէր Քլօթիլտ, այնքան աւելի դառնօրէն որքան կ'ուզէր զայն լեցնել տառապագութ՝ եւ պերճանքի երեւոյթներով...

Բայց մայր էր ինք...

Իվոնի վրայ կը կեդրոնանար իր էութենէն բխած անձայն գորովը. այդ աղջիկն էր որ կը կազմէր իր միակ գանձը։

Ու կորնչացուած էր այդ աղջիկը...

Այն ատեն, ինչպէս կ'ըսէր Ֆիլիփ, ի՛նչ հարկ ապրիլ...

Սակայն, տիկին տը Ռուվրէյ վերջին պարտականութիւն մը ունէր կատարելիք։

Պէտք չէր որ ամենափոքր խղճի խայթով թունաւորէր կեանքը այն պարկեշտ մարդուն, որ իր անունը տուած էր իրեն եւ որուն նկատմամբ հիացում ու յարգանք կը զգար, սիրոյ չգոյութեան պատճառաւ։

Բարերար դիպուածի մը շնորհիւ, Պ. տը Ռուվրէյ տեղեկութիւն չունէր ճըշմարտութենէն, որ Քլօթիլտի մահուան դառնապարտութիւնն էր... Հարկ էր որ այդ օրհնուած պատրանքը շարունակուէր...

— Պարո՛ն, ամէն բանէ առաջ յայտնեմ որ շատ գէշ կը զգամ ինքզինքս, ըսաւ Քլօթիլտ, խօսքը ուղղելով բժիշկին...

Ծերունի բժիշկը պատասխանեց փութկոտութեամբ,

— Բայց ո՛չ, տիկին... կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ կը սխալիք... ձեր վիճակը չէ ծանրացած, կ'ապահովցնեմ ձեզ թէ հաստատ յոյս ունիմ որ շուտ պիտի ազդենաք։

Քլօթիլտ տխրօրէն ցնցեց գլուխը։

— Ձեր դարմանները անօգուտ պիտի ըլլան...

Բժիշկը զարմանքով ու անձկութեամբ դիտեց մանկամարդ կինը։

— Ինչո՞ւ համար այդպէս կը խօսիք, հարցուց։

— Որովհետեւ իմ ամբողջ էութեամբս հիւանդ կը զգամ ինքզինքս։

— Ուրեմն, ինչպէս կ'ենթադրեմ, բան մը կը ծածկէք ձեր վաղեմի բժիշկէն։

Քլօթիլտ չպատասխանեց։

Բժիշկին վրդովումը կ'աւելնար։

Բժիշկը արդէն իսկ կասկածներ ունեցած էր, վախնալով որ ո՛չ թէ հիւանդութեան մը առջեւ կը գտնուի, որուն դէմ իր բոլոր ուժով պայքարելու պատրաստ էր, այլ գաղտնիքի մը հանդէպ, եւ այդ գաղտնիքին պէտք չէր խուզարկու ըլլալ։

Հիմա կ'ըմբռնէր թէ իր երկար փորձառութիւնը չէր խաբած զինքը։

Տիկին տը Ռուվրէյի տարիքը ունեցող կին մը, քանի մը օրուան մէջ չի պառաւիր անծանօթ ախտէ մը, անդառնալիօրէն կորստեան դատապարտուած։

Ինչպէս կանխատեսած էր բժիշկը, բարոյական անհուն յուզում մը կրած էր Քլօթիլտ, ուղեղին մէջ փնտռելու էր այդ խորհրդաւոր վէրքին կեդրոնը։

— Տիկի՛ն, ձեր ծնելէն ի վեր դարմանած եմ ձեզ, ըսաւ նշանաւոր բժիշկը թափանցող եւ ծանր ձայնով մը... Ձեզ առողջ, ձեր հայրն ու մայրն ալ դարմանած եմ... Ասիկա կը բաւէ իմ անձնուիրութեանս վրայ վստահելու. խօսք կուտամ որ ձեր յայտնելիք գաղտնիքը բնաւ երբեւէ չպիտի հանեմ... բայց պէտք է որ ամէն բան ըսէք ինծի... Այդ պայմանով միայն պիտի կրնամ ձեր առողջութիւնը վերադարձնելու փորձը կատարել։

Քլօթիլտ կարծես ընկղմած էր իր անձկութեան մէջ, եւ գրեթէ հառաչանքով է որ պատասխանեց.

— Կ'աղաչեմ... ինչ խնդրեցէք այն բաները զորս կրնամ ըսել... Ես ալ մեծապէս կը գնահատեմ ձեր նկարագիրը, ուստի մեծ ծառայութիւն մը պիտի խընդրեմ։

— Պատրաստ եմ այդ բանը ընելու, աղջիկս, եթէ երբեք իմ տկար կարողութեանս սահմանին մէջ գտնուի։

Քլօթիլտ մտամփոփ ձեւ մը առաւ։ Քունքերը կը տրոփէին ուժգնօրէն, արտեւանունքները կը խաղային ջղաձգօրէն, իսկ շրթունքները մանիշակագոյն եղած էին։

Ձեռքը ճակատին տանելով ըսաւ Քլօթիլտ.

— Միայն թէ կարենամ ամփոփել գաղափարներս... Գլուխս տեղը չէ։

Բժիշկը պատասխանեց.

— Մեծ վիշտ մը ունեցած էք, այնպէս չէ՞...

— Այո՛, մրմնջեց մանկամարդ կինը։

Այդ պարզ բառին արտասանութեան շեշտը այնքան սրտառուչ էր որ բժիշկը տարօրինակ այդ անշօշափելի բարոյական ցաւին առջեւ, հակառակ մարդկային ամէն կարգի թշուառութեանց հանդէպ գտնուած ըլլալուն, որովհետեւ այդ վիշտը իր դարմանած ախտերուն մէջ ամէնէն յոռին էր։

Դիտեց Քլօթիլտի աւելի աւերուած դէմքը, անդիմադրելի բոցէ մը լափուած աչքերը, այդ բերանը՝ որ կը կծկուէր խեղճ սրտին վրայ ծանրացած գաղտնիքին ամէն մասերը չյայտնելու համար...

Տօքթ. Վալիէր գլխու ախորժելի շարժում մը ունեցաւ եւ խոր հառաչ մը արձակեց։

Քլօթիլտ շարունակեց.

— Խելքս կորսնցնելու վրայ եմ... կը զգամ թէ ընդհուպ զառանցանքները, որոնք մինչեւ հիմա ընդհատաբար կը պատահէին, բոլորովին պիտի ընկճեն զիս... Թերեւս այն ատեն այնպիսի բաներ ըսեմ զորս չեմ ուզեր հիմա յայտնել... խօսքեր՝ որոնք կրնան տառապեցնել Պ. տը Ռուվրէյը... պէտք չէ որ ըսեմ... չեմ ուզեր ըսել...

(Շարունակելի)